СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 95. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 26-го квітня 1938. No. 95. Jersey City, N. J., Tuesday, April 26, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗНОВ ОБГОВОРЮЮТЬ ЗАКОНОПРОЄКТ ГОДИН ПРАЦІ І ЗАПЛАТИ

ВАШИНҐТОН. — Після кількамісячної перерви в конґресі знов приходить на чергу нарад справа довготи годин праці і найнижчої заробітної платні. Конґресовий комітет праці вніс на наради конґресу законопроєкт, на основі якого усталеноб по всіх стейтах і в усіх галузях промислу, включаючи фармерство, довготу робучого тижня на 44 години, а найменшу заробітну платню на 25 центів за годину. Впродовж трьох літ робучий тиждень малосяб вкоротити до 40 годин, а найменшу заплату піднести до 40 центів за годину. Цей законопроєкт має ті недомагання, що для північних стейтів, в яких життя значно дорожче, ця основа є за низька. Зновуж для полудневих стейтів за висока. Проєктодавці зазначували, що в останніх місяцях слідний великий застій в бизнесі, а вслід за тим багато компаній обтинають заробітну платню своїм працівникам. Коли загал буде менше заробляти, то він тим менше буде витрачувати, а це з черги буде викликувати ще більший застій, говорили вони.

ЛАНДОН ЗНОВ ЗАБИРАЄ ГОЛОС.

ТОПІКА (Канзас). — Альфред Ландон, кандидат на президента в останніх президентських виборах, виголосив промову, в якій сказав, що нинішня політика уряду доведе край до банкроцтва. Це неможливо на право і на ліво витрачувати тисячі міліонів долярів не маючи на них ніякого покриття, говорив він. Коли уряд кожний раз, як тільки появиться бизнесовий застій, буде цей застій латати позиченими грішми, то мусить прийти час, коли уряд не матиме де позичати гроші і тоді огосить банкроцтво. Тоді наступить інфляція, а враз з нею велике економічне потрясення, яке не знати чим може закінчитись.

ПОВЕРХНЯ НА СОНЦІ ВИБУХАЄ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — При помочи далековидних фільмових апаратів астрономи відфотоґрафували дивне явище на сонці. Певна частина поверхні сонця немов вибухла і створила на поверхні ніби стовп куряви на 600 тися миль високий. Після цього ця „курява" почала спадати назад на поверхню сонця. Це явище зовсім виразно зарекордовано на фільмових тасьмах.

СТРАШНИЙ ВИБУХ В КОПАЛЬНІ.

ҐРУНДІ (Вірджінія). — В одній з місцевих копалень вугля наступив вибух, внаслідок якого згинуло на місци девять осіб, а з 50 іще не знати що сталося. Всі вони під землею. Внаслідок вибуху повстав в копальні вогонь.

ОБНИЖУЮТЬ МЕШКАЛЬНИЙ ЧИНШ.

НЮ ЙОРК. — З достовірних джерел подають, що внаслідок певних технічних уліпшень, помешкання в мешкальних домах, в Квінс і Ред Гук, які плянує побудувати цього року місто, будуть дешевші, ніж це передтим обчисляли. Одна кімната буде виносити менше ніж пять долярів місячно.

ДУХОВИЙ НАСТРІЙ ЗМІНЮЄ ОБЛИЧЧЯ.

НЮ ЙОРК. — На зборах академії медицини д-р Джелиф дав доклад, в якому сказав, що люди внаслідок якоїсь душевної напруги змінюють риси свого обличчя, а навіть цілої постави. Душевна напруга, або душевна боротьба проти своєї природи часто викликає ріжні тілесні недуги, говорив він. Нині дуже часто трапляється серед жінок, що вони не задоволені своїм полом і хотіли би бути чоловіками. Ця підсвідома боротьба зо своїм полом викликує в жінок незадоволення, опоганює їх обличчя і вкінці викликає в них наперед неврастенію, а далі і тілесні недуги, говорив, д-р Джелиф.

ЗАКЛИКАЮТЬ БОРОТИСЯ ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ.

ВАШИНҐТОН. — Збори американського товариства ґазетних видавців ухвалили боротися завзято за свободу слова, а передівсім за свободу преси. Американська суспільність мусить знати, що свобода преси, це не є тільки справа самих видавців, тільки цілої суспільности. Та рівночасно з тим збори ухвалили задержувати високу мораль ґазет, не надуживати свободи; бо якраз нечесне поступовання деяких ґазетярів підкопує цю свободу преси в самих основах.

БАТЬКИ ХОЧУТЬ НАЗАД ПЯТЕРНЯТА.

ОТАВА (Канада). — Родичі Діонських пятернят заскаржили до суду теперішних їх опікунів за зворот дітей назад під опіку родичів. Д-р Дафо, який піклується пятернятами від їх уродження, заявив, що тепер, коли пятернята мають зложених 600,000 дол. деякі люди виявили велику жадобу їх мати назад в себе.

ШУКАЮТЬ СХОРОНИЩА.
Відтяті через наступ повстанців від звязку з льоялістичною командою в Барсельоні, льоялістичні жовніри і цивільні прихильники, числом 6.000, перейшли в Пиринейських горах еспансько-французьку границю. На образку жовніри спускаються по боці гори, небезпечнім через сніг і лід.

ПОВІДОМЛЕННЯ У СПРАВІ ДИВІДЕНДИ

ОТСИМ ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ, ЩО ЧЕКИ НА НАЛЕЖНУ ДИВІДЕНДУ БУДУТЬ ВИСЛАНІ В ТРАВНІ. ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ БАЖАЛА ВИСЛАТИ ВСІ ЧЕКИ ЩЕ ЦЬОГО МІСЯЦЯ, ТА ПОКАЗАЛОСЬ, ЩО ВИПИСУВАННЯ 19,100 ЧЕКІВ ЗАБЕРЕ БІЛЬШЕ ЧАСУ ЯК МИ ДУМАЛИ. ТОМУ ВЛАСНЕ ВСІ ЧЕКИ БУДУТЬ ВИСЛАНІ В НАСТУПНОМУ МІСЯЦІ.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ЩОБ ДІСТАТИ ПРАЦЮ, КОРИСТУВАЛИСЯ ФАЛЬШИВИМИ ПОСВІДКАМИ.

Перед варшавським окружним судом станула цікава ґрупа підсудних: Збіґнев Невяровскі, Зиґмунт Пєтшак і 9 безробітних. Оба перші підсудні виставляли безробітним посвідки фірм, які вже давно перестали існувати. У Невяровского знайшли блянкети й печатки зліквідованих фірм. Оба підсудні видавали безробітним посвідки даром або за 50 сот. На підставі таких посвідок безробітні діставали з фонду праці працю при заміtанні снігу на вулицях міста. Оба перші підсудні оправдувалися, що вони помагали безробітнім. Безробітні оправдувалися, що нужда приневолила їх підступом здобувати працю. З уваги на те, що оба перші підсудні взяли в кількох випадках малі оплати, суд засудив їх на рік вязниці. Безробітних, які з посвідок користали, суд засудив на 6 місяців вязниці з припиненням кари.

ЕСТОНЦІ ВТІКАЮТЬ ІЗ СИБІРУ.

В останніх днях вернулося до Таліна із Сибіру багато естонських родин, які перед 20 роками виїхали зо своєї батьківщини. Одначе тепер на Сибірі такі важкі умовини життя, що естонці масово покидають Сибір і вертаються до родинного краю. Оповідають, що в останньому часі з центральної Росії виселили всіх естонських комуністів на Сибір, де вони працюють при лісних роботах. Жінки і родини естонських комуністів перебувають у Туркестані.

КАТАСТРОФА НІМЕЦЬКОГО ТРАКТОРА.

У Радштаді (Австрія) розбився німецький артилерійський трактор. Сім вояків згинули на місці, а кілька є тяжко ранених.

ДОМАГАЄТЬСЯ УНЕВАЖНЕННЯ УЧИТЕЛЬСЬКОГО КОНТРАКТУ.

Адвокат В. Клемент Бентлі (Канада) в імені Й. В. Ґрента зо шкільного дистрикту вніс домагання перед дистриктовим суддею Кравфордом, щоб уневажнив контракт згаданого вчителя з Стівенсон шкільним дистриктом тому, що на основі підписаного контракту вчитель мав діставати менше, як це постановляє шкільний акт. Згаданого вчителя зголжено за $600 річно, тимчасом шкільний закон приписує, що найменша платня вчителя має виносити $840 річно. Крім цього шкільний закон постановляє, що коли шкільний дистрикт не є в стані платити $840 на рік, то на плачення меншої платні вчителеві мусить одержати спеціяльний дозвіл від департаменту освіти. В згаданім випадку такого дозволу не одержано, тому адвокат позиваючої сторони домагається не лиш уневажнення вчительського контракту, але теж звороту вчителеві $240 недоплачених грошей.

УСУНУЛИ НОТАРІВ, ЩО НЕ ВМІЮТЬ ПО РУМУНСЬКИ.

В румунському урядовому деннику законів проголосили декрет, що ним припинили в діяльності всіх нотарів, що не володіють точно в слові й письмі румунською мовою. Виконання цього декрету проведе окрема комісія міністерства справедливости.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ХЛОПЦЯ.

У селі Рабя, холмського повіту, синок одного з господарів, виходячи зо школи, спотикнувся і впав так нещасно, що держаний у ріці ніж до ручних робіт вбився йому глибоко в голову. Хлопець незабаром помер.

ПЯНИЙ СКАРБОВИЙ УРЯДОВЕЦЬ ЗАСТРІЛИВ ТОВАРИША.

В ресторані Е. Друкера у Львові забавлялися два податкові - урядовці, 30-літній Витовд Тодт і його ровесник, Ян Давіскіба. Коли вже оба трохи більше напилися горівки, зачали стріляти з револьвера до стіни й жарівок. Пяний Тодт стрілив притім так незручно, що зранив кулею в груди Давіскібу. Перевезений до лічниці Давіскіба незабаром помер. Тодта арештували.

БРИТІЙСЬКА КОЛЮМБІЯ НЕ ХОЧЕ СХІДНЬОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Т. Д. Патуло, премієр Бритиш Коломбії, на однім з публичних мітинґів у Вікторії висловив бажання, щоб отавський уряд не давав у будучности ніяких дозволів для вїзду до Канади орієнтальним расам, а головно китайцям і нипонцям. Крім того Патуло домагався, щоб Домінія депортувала всіх ніпонців і китайців, які прибули до Британської Коломбії нелеґально. Премієр Бритиш Коломбії твердив, що китайське населення в тій провінції зменшується, бо уряд не пускає китайських жінок до Канади. Зате ніпонське населення в Бритиш Колимбії росте, бо ніпонці мають право спроваджувати до себе свої жінки.

ЧИСТКА СЕРЕД СОВЕТСЬКИХ ДИПЛЬОМАТІВ.

„Народні Новини" подають, що з Праги відкличуть до Москви советського пресового аташе Кона, якого большевики підозрівають у троцькізмі. У Празі був Кон теж представником комінтерну. До Москви мають відкликати посла Александровського, який перебуває тепер у Букарешті, де ліквідує аферу Бутенка.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ЗЛОЧИН: ЗАБИРАЮТЬ ПЛОЩУ „СОКОЛА-БАТЬКА"

ЛЬВІВ. — Українська преса подала до відома громадянства жахливу новину: польська влада повідомила „Центробанк", табулярного власника „Українського Городу" у Львові, відомого під популярним іменем „Площа Сокола-Батька", що вивласнює цю площу і забирає її для військових цілей. Зарядження оперто на польськім законі про „оборону держави".

Мов грім з неба.

Українські ґазети знайшлися у тяжкім клопоті, бо треба було вишукати такі слова, які перепустилаб польська цензура, а в яких всетаки можнаб дати вияв хоч частинному обуренню, з яким стрінулося отсе нахабне зарядження серед загалу українського населення. Зарядження було для всіх такою новиною, про яку нікому навіть не могло снитися.

Власність цілого народу.

„Центробанк" є тільки формальним власником „Українського Городу", бо фактичним власником і посідачем площі є руханкове-спортове Товариство Сокіл-Батько у Львові. І це останнє товариство внесло протест і заявило, що в дійсности власником площі є ввесь український нарід, і то цей, що є на рідних землях як і на іміґрації, бо як в краю так і на іміґрації зложено великі жертви на викуп „Українського Городу". Є це одинока площа у Львові, якою може користуватись українська молодь. В протесті зазначено далі, що її вживано завжди тільки для леґальних цілей і покористувались нею тільки леґальні українські установи.

Справа скінчена — нема відклику.

Українська делеґація, що складалася з представників, що ведуть угодову політику, удалася до віцеміністра військових справ ґен. Литвиновича й представила йому, що український нарід не може згодитися на те, щоби йому видирано „Український Город", набутий жертвами цілого українського народу. На те польський ґенерал відповів, що справа перерішена, що від цього рішення нема ніякого відклику, та що площу забирає польське військо.

ВІДКРИТО УКРАЇНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ.

ЛЬВІВ. — В неділю дня 10. квітня відкрито цілковито викінчений та внутрі уладжений Український Шпиталь ім. митр. Шептицького. Свято відбулося скромно, без голосної реклями. Акту посвячення доконав еп. Бучко, що виголосив також принагідну промову, в якій в імени Митрополита привитав Т-во „Народня Лічниця", лікарів і ввесь український нарід оцим великим осягненням та поблагословив його. Президент В. Децикевич висловив радість, що здійснилася мрія великого українського патріота пок. д-ра І. Куровця, що був ініціятором цього шпиталю. Присутним на святі роздано Пропамятну книжку Українського Шпиталю.

ЖЕРТВИ НА ІНВАЛІДІВ ЗРОСЛИ.

ЛЬВІВ. — Відбулися загальні збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Зо звіту видно, що в 1937 році число зголошених у Товаристві інвалідів дійшло до 2,016 осіб. З грошевої допомоги користали в 1937 році загалом 713 інвалідів. Далі ствержено, що зросла жертвенність на допомогу інвалідам. Іміґрація зложила для інвалідів у тому році 78,097.55 зол. Збільшена допомога дала спромогу виплатити інвалідам більші ренти і підмоги. Головою товариства вибрано наново д-ра Івана Ґижу.

ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

ЛЬВІВ. — Кореспондент „Діла" (ч. 79) пише, що поляки влаштовують тепер на Холмщині віча і ріжні „шопки", щоб задемонструвати, що це польський край. В резолюціях лають православне духовенство Холмщини за те, що вживає української мови. І домагаються від польського уряду, щоби в Холмщині були: 1) польські православні священики; 2) щоб у православних церквах проповідувано польською мовою; 3) та щоб навчання православної релігії відбувалося по польськи. Треба скінчити, кричали „стшельци" в Замосцю, з „руско-украінскіми вивротовцамі і патлатимі попамі".

ІДЕ, АЛЕ НІЧОГО НЕ ВДІЄ.

ВАРШАВА. — Православна митрополія, що іде у всім на руку польському урядові, вишле єпископа Симона на терен Холмщини, щоби провірив наступи польського елементу на українське православне населення. Єпископ Симон це той, що відповідаючи на привіт українського населення в Грубешівщині, говорив — по польськи. Кажуть, що саме польська мова православних владик скріпила латинізацію і польщення українського православного населення.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ "ДОЧКАМ РЕВОЛЮЦІЇ"

Президент Рузвелт виголосив на конґресі „Дочок Американської Революції" промову, яку там треба було вже давно виголосити.

Орґанізація „Дочки Американської Революції" повстала в 1890. році й проголосила як свої цілі: „продовжувати память духа тих чоловіків і жінок, що добилися самостійности для Америки; розвивати, піддержувати й поширяти інституції американської свободи; скріпляти справжній патріотизм і любов до краю; і помагати людству здобувати всі блага свободи".

З таких початків з часом виросла орґанізація, котра в не одному відходила від цеї благородної програми. Передовсім, членство орґанізації обмежено до тих жінок, між котрих предками хочби один помагав при добуттю американської незалежности. Отже від загалу американського громадянства відділено спеціяльну клясу, нібито спеціяльно покликану ширити засади американського патріотизму. Як можна догадатися, від цього був лише один крок до погляду на всіх людей, що не мають права належати до цеї орґанізації, як непатріотів. Як усяка орґанізація, так і Дочки Американської Революції проявили тенденцію виходити позад межі діяльности, встановленої статутом; через те, що в проводі орґанізації стояли все люди багаті, то й орґанізація вживала слави американського супрапатріотизму для охорони інтересів багачів.

Якраз на останнім своїм „конґресі" ці Дочки Американської Революції виступили з рядом резолюцій, в котрих осуджували просто всі заходи президента Рузвелта давати допомогу жертвам депресії. Потім вони запросили президента Злучених Держав говорити їм привіт. Говорили такі привіти Дочкам усі президенти, звичайні, пусті, беззмістовні привіти. Рузвелт був першим президентом, що пригадав Дочкам, щоби вони не відділялися від іміґрантів, бо вони всі є потомками іміґрантів. Пригадав теж, щоби вони не чванилися походженням від революціонерів, а рівночасно виступали проти всякої революційности. Якщо вони справді хочуть продовжувати духа американських революціонерів, то вони повинні виступати проти „фашистівського ярма", як це робили їх предки.

Президент пригадав Дочкам, що він має право говорити до них як рівний, бо його предки на 4 чи 5 поколінь назад уже були в Америці, отже його не можна вважати іміґрантом. Одначе, підчеркнув президент, що у цьому він не бачить ніякої спеціяльної заслуги для себе, чим він рівночасно сказав, що не можна теж уважати за доґану чоловікові, що перший зо свого роду прийшов до Америки.

Президентові Рузвелтові належиться дяка від американського громадянства за його відважні слова правди цим вузкоглядним паням, що пробують визискувати припадок свого походження від великих патріотів для вузких клясових інтересів.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА Й СВІТОВА ВИСТАВА

I.

Чим ближчий реченець Світової Вистави в Ню Йорку, тим важнішим стає питання, яку ролю повинна відіграти українська музика в загальній участи українців та їхнього мистецтва в цій виставі. Таке питання мусить виринути перед кожнім, хто цікавиться участю нашого народу у всесвітній виставі взагалі; таке питання мусить виринути перед кожнім, кому дороге наше мистецтво. Та в першу чергу це питання ролі української музики в світовій виставі в Ню Йорку мусять поставити й порушити ці, яких ціллю життя є своїми творами та своєю діяльністю промощувати шлях українській музиці: ми, українські музики. Бо Світова Вистава це велика, одинока в свому роді нагода, коли ми не тільки можемо — й мусимо! — показати „чим наша хата багата", але це нагода, яка для дальшого просунення нашої музики, для ближчого познайомлення з нею широкого світу а то й для здобуття для неї почесного місця і розголосу, може бути безпримірною і вирішальною.

В якомуж стані, в якій стадії розвитку знаходиться тепер наша музика взагалі?

В музичному мистецтві відріжняємо, загально беручи, дві основні ґрупи: музику народню і музику артистичну.*) Музика народня це та, яка повстає в народі самочинно, яка є витвором питомих, характеристичних звичаїв і рисів даного народу; музика народня це гей-би дзеркало, в якому відбивається і душа народу і його історія, але усе це з точки погляду народнього побуту. Авторів народньої музики, народніх пісень, не знаємо; ці пісні повставали на протязі століть, деякі сягають ще й тогочасних часів. Автором народніх пісень — ввесь нарід за ввесь час свого існування у сяк-так зорґанізованій формі „народу".

Ми, українці, маємо чудову й багату народню пісню. Мали ми те або й маємо знаменитих знатоків народньої пісні — Лисенко, Леонтович, Кошиць. Це вони, прибравши цю нашу народню пісню у форму хорового твору, чи пак „обрібки" для хору, зуміли здобути нашій народній пісні величезний успіх скрізь, де вона залунала.

Відповідно до питомих признак того чи іншого народу, відповідно до його способу життя, його історичного розвитку, впливів із зовні і т. і., народня музика у ріжних народів в ріжний спосіб проявляється. Коли напр. на Мадярщині вона є у великій мірі музикою інструментальною (т. зв „циганські" орхестри), в Італії сполукою музики вокальної і інструментальної (спів при супроводі мандоліни) то у нас українців наша народня музика є музикою чисто вокальною, себто музикою для співу. Тому й не диво, що досі, згл. до недавна, нашу народню музику світ знав лише у формі хорів, і то хорів „а капелля", себто без інструментального супроводу, бо така форма найбільш зближева до первісного, оригінального стану нашої народньої музики.

Народня музика — це великий скарб в культурі кожного народу. Але так, як народній побут, який би він і не був цікавий і гарний, як народній одяг чи обичай це тільки **частина** культури кожнього народу (дарма, що частина дуже важлива, бо первісна, ембріональна, з якої витворилися пізніші й дальші), так і народня пісня в музичній культурі народу тільки її частина і тільки її частина і тільки одна її ділянка.

Те, що репрезентує індивідуальну творчість народу, те, що є виявом його життездатности, спроможности і поступу в кожньому часі у ділянці музичної культури — це його артистична музика. Під цею назвою розуміємо творчість окремих осіб, наділених талантом до композиції, відповідно освічених в ділянці своєї композиторської професії. Творці-композитори це поруч поетів, малярів і скульпторів — представники культури народу і його мистецтва, тої культури і того мистецтва, яких коріні сяґають аж до мистецтва народнього. Чим скоріше якийсь нарід зумів витворити з джерел свого народнього мистецтва своє артистичне мистецтво, чим скоріше появилися в ньому ці творці, яких талант дав їм можливість створити ориґінальне мистецтво, тим більша і вища культура й мистецтво, даного народу. Доказом цього — Німеччина, Франція чи Італія, країни, в яких ориґінальна, не народня, музика почалася у власному середовищі, а в останніх двох роках розвинулась так, що завоювала ввесь світ. Німці Бах, Моцарт, Бетговен, Ваґнер, Р. Штравс, французи Рамо, Берліо, Дебіссі, італійці Скарлятті, Доніцетті, Верді — вони й багато інших вславили своїми творами імя своєї батьківщини і її культуру не менше, як це зробили в ділянці поезії такий Шілер, Верлен чи Данте, або в історично-політичному житті цих народів — Наполеон, Бісмарк чи Мусоліні.

У словянських народів ориґінальна музична творчість, музика артистична, почалася куди пізніше, бо щойно в минулому, девятнацятому столітті. Завдяки кращим або, на всякий випадок, іншим політичним обставинам (а вони все грають неабияку ролю в інтелектуальному, культурному житті народа і незвичайно впливають на це життя) такі словянські народи як чехи, росіяни й поляки вже в другій половині минулого століття здобули великі осяги на полі артистичної музики і завдяки таким музичним ґеніям, як Шопен, завдяки таким ґеніяльно талановитим творцям як Чайковський чи Мусорґський, Сметана чи Дворжак, вони змогли вже здобути собі трівке місце в історії всесвітньої музичної культури. А й на сьогодні одна з перших й головних місць у ній займають, завдяки Ігореві Стравінському — росіяни.

Ми українці, найдовше не знали в себе іншої музики крім народньої й найпізніше вступили на шлях ориґінальної, артистичної музичної творчости. Микола Лисенко був цим, котрий перший у нас її започаткував. І хоча він — як це звичайно буває, коли приходиться бути першим, що вступає на зовсім нову, недоторкнену ще ділянку — не дав ще в ділянці ориґінальної музики вповні досконалих, репрезентативних творів, які могли були рівнятися з інсвітової музичної літератури, то все таки його значіння як основоположника нашої артистичної музики, а тим самим і нашої музичної культури, для нас величезне. Лисенко перший зрозумів і відчув вагу ориґінальної творчости для культури народу і він перший, дарма, що сам — найбільший знаток і обожатель народньої пісні, зрозумів, що **її основна вага і роля у нинішніх, новітніх часах, це бути джерелом і натхненням, з якого повинна вилитися і зродитися — артистична і ориґінальна українська музика.**

Щойно повоєнні часи приносять у нас рішучу зміну, приносять нам могутній — в порівнянні з минулим — розквіт нашої ориґінальної, артистичної музики. Майже одночасно появляється як в Галичині так і на Наддніпрянщині низка високоталановитих композиторів, котрі кінчать найвищі музичні студії у найкращих сучасних музичних творців Европи та музику й музичну творчість вибирають своєю життєвою професією. Вперше появляється у нас — після світової війни — відразу ціла ґрупа професійних, високоосвічених та непересічно талановитих музик, котрі цілковито посвячуються ориґінальній музичній творчости. Завдяки їм у нас вперше повстала поважна інструментальна музична література, вперше появилися великі твори найважніших, найголовніших музичних ділянок, а саме в ділянці симфонічної та драматично-театральної, оперової й балетової музики.

Та найважніше не те, що такі твори взагалі є — але, що поміж ними є вже й такі, з якими ми сміло можемо показатися перед світом і які вже гідно можуть репрерентувати ориґінальну українську музичну творчість найповажнішого формату.

Авторові цих рядків судилося — як диригентові — бути першим, який виконував більшість із цих наших найкращих симфонічних творів. Опісля, на протязі кількох літ, прийшлося й виводити їх на осуд суворої західньо-европейської фахової критики і тамтешньої музикальної публики. Я мав теж нагоду пізнати майже усі без виїмку симфонічні та оперові й балетові твори наших композиторів, як галицьких так і наддніпрянських. І тому на підставі найкращого, бо безпосереднього досвіду можу сказати: **ми маємо вже нашу власну, ориґінальну симфонічну й оперову творчість, таку, як сміливо можемо вже показави світові!**

Антін Рудницький.

(Кінець буде).

*) Наші фахівці в ділянці музичної термінольоґії покищо ще не знайшли відповідної української назви, яка вповні відповідала би ориґінальній, а саме „Кунстмюзік". Тому покищо мусимо вживати назви „музика артистична".

ПРОЦЕС ПЕРЕМІНИ В ВИСОКОМУ ШКІЛЬНИЦТВІ СХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

(Допис з Берліна).

Під таким наголовком виголосила п. Осипина Бурґгард, бувша доцентка Інституту Будівництва в Києві, під кінець лютого ц. р. доклад німецькою мовою в Українськім Науковім Інституті в Берліні.

Прелеґентка ,як наочний свідок совєтської дійсности в Східній Україні зясувала жалюгідний стан українського високого шкільництва. Цькування аґентами ҐПУ українського професорського персоналу, безконечна зміна програм навчання по все новим рецептам з Москви, недостача відповідного приміщення і мандрівка Інститутів з домівки до домівки, брак наукової літератури — такий в головних нарисах зміст докладу.

Перед „небезпекою" українського націоналізму серед молоді, головно освіченої хорониться комуна в цей спосіб, що насилає до високих шкіл лишень „певний елемент", себто всіляких слухняних партій ступайків, які під інтелектуальним оглядом є тупоумними й обмеженими. Процент жидів та москалів між професорами та студентами перевищає далеко відсоток автохтонів-українців. Студенти живуть зі стипендій. Стипендії низькі й мешканеві обставини погані, тому студенти живуть незавидно.

В широкій дискусії падали численні запити зі сторони українців як теж і приявних німців. Цих запитів було так багато і вони були такі ріжнородні, що прелеґентка не була в силі дати вичерпуючих вияснень. Прелеґентка проживала ввесь час лише у Києві і була тісно звязана фаховою науковою працею. Тому на нашу думку не могла виробити собі ясного погляду на цілість українського життя. Мабуть з цеї причини переважали в її докладі трохи за чорні картини. Такий полудневий темпераментний нарід, як український не дасть зіпхати себе до пасивного знаряддя та в міру можности готов станути до реакції! Приявні нагородили прелеґентку гучними оплесками.

(сп.)

ГОРОХ З КАПУСТОМ

(Великодні терефеньки).

На мазурах.

Єден учитель в старім краю оповідав мі раз таку гісторийку зо свойой учительской карнери:

Раз якоси загнали мене на посаду аж на Мазури, до такого сева, што г нім „дідко добраніч гварит".

Вшитко би биво байка, лем тота бесіда дававася мі в знаки, — бо ви знате, які з мене мазур. Вчивемся, бо невроком, той бесіди за пару років, але навчився тілько, што кіт напвакав. Деси раз мі тота бесіда не хватавася говови, і роб з ньом што кцеш?! — тріском не підріжеш ей!

Зараз по великодних сьватах мава бити в моїй школі „показова лекція". З цівого повіту посходивася учительска бранжа, а з нима сам іншпектор. Зишлися, жеби посвухати, як я вчу тоту дітвору.

Мой, мой, не ктілибисте бити товди в моїй скорі. Може з яких пятьдесят очи смотрится на кажди ваш рух, й уважат на кажде ваше слово.

Душа втеква мі деси до самих пят, а може й даґде дальше, як зме входили до кляси. На переді йду я, за мнов пан іншпектор, а зо заду решта учителів.

Отваряються двері, діти встают й кричат хором: „Христус змартвих встал!"

А най ця двері припрут, — думам собі — што ту їм одповісти?!

То значит ніби по нашому ,Христос воскрес", але як ся одповідат на тото по мазурски? Повім „Воістину воскрес", — не зрозуміє німота, або, недай Боже, (най ся таке в вашім обисцю не водит!), узнают за „нельояльнеґо", бо в них о то не штука, й капут по учителюваню, треба буде йтти на зелену пашу.

Інспектор чекат в дверях, учителі вітріщили на мня очи, а на мене тяк би дахто горячи кріп ляв.

Нарешті одповідам на вальпаль: „Добже зробіт!"

Ци добрім зробив, жем так повів, не міг єм одразу знати. Але гумор зараз ся мі попсув, бо іншпекторови чогоси впали окуляри з носа.

Аж по науці, як ся іншпектор замкнув зо мнов в штирьох сьцінах, то аж товди доглупавемся, жем злі повів.

А най то качка копне, повідам Вам, надоївося мі од того часу учителюваня!!

Паска велика, паска красная...

Як єм бив ищи в старім краю, то мі оповідали наши еміґранти, же при вході до Гамерики є така велика, малювана брама, што єй отворят красна, тіжек малювана панна.

Дивне ся мі тото видававо, алем вірив. Аж як ня самого якаси нечиста сива ту принесва, том ся переконав, же ня дурили.

Не лем, же малюваной брами ніт, але навет малюваних яец на Великден ніт.

Вирихтувалисте ня, — сяду тай думам собі, як прихидит Великден - вивелисте ня під дурного хижу, але на другі раз юж не здурите мене!

В краю, як бив Великден, то кажди знав за нього.

Памятам до гнеска, й ниґда не забуду тоту втіху й радіст, што йшла в парі з Великодньом.

Памятам, як зме малювали яйця, а часом навет масво й сир, жеби краще виглядали.

Потім зме оберали шкаруплини з яец, клализме їх до горячой води й милизме ноги, жеби ся нам не обертали од бодача й тернини.

Потім мама пекла паски. А жеби били велики й красни, жеби „коцур попід скору не вдарив", то ляпкава нас опатом по голові. Моя говова бива найтвердша, то по ній найбільше ляскаво.

А як няньо несли на плечах паску до церкви, таку велику як млиньске колесо, а кя ся часом паска вирвава з пвахви й покотивася дово берегом, а ми сьміялися, то зас зме обірвали, кади попаво.

Направду, били то весеви, щасливи дни. А ту што?!

Та што ту й бесідувати? Што Гамерика, а што старий край?! Де можна Гамерику рівнати до старого краю?

Як єм достав опатом по говові, том знав, же то Великден, а ту што, як познати, коли Великден?

Або яйця?! — Што то за потіха з тих яец на Великден, як ви їх каждого дня мате, кілько кцете? Де вам ся хоче мити в шкаруплиню ноги, як ту бодача ани терня ніт, жеби собі калічити ноги?

І нашто товди яець?!

Або Великодня?!

„А деж син?!"

Мализме колиси такого еґомосьця, што все штуком люди брав.

Як биво в церкви зимно, то повідав, же в пеклі страшенне морозя,, жебися люде бояли й не грішили, а як биво горячо, то повідав, же там така горячка, што най матка боска хоронит нас крещених од ней.

Як пришва великодна пятниця, еґомосьць вишов в чорних ризах на амвону, з крестом в руках, завиненим в чорну кирею й зачинат казаня:

— В імя отца,... і святого духа, амінь.

— Што за мара, — думают собі люде, — чом він „сина" опустив?! — Певні зас взявся на якису штуку.

Єгомосьць хвилину стоїт тихо, водиточами по людях.

— А деж син? — зьвідуєся раптом.

— Што за чудасия? — думат собі кажди. — Як я можу знати, де син, як ти еґомосьць, і не знаш?!

В церкві зас тихо, якби маком сіяв.

Еґомосьц сьмотриться грізно по людях, якби чекав на одповід.

Раптом зриват з креста кирею, показує його людям, и каже:

— Ту син, на кресті! Прибилисте його ту своїми гріхами!

И як зачав розповідати людям громовив говосом, як они гріхами прибивают Сина Божого до креста, то й великодної паски одхотівося їм.

Софрон Бриндзя.

Найліпшою жінкою треба вважати цю, яка вміє дітям заступати помершого батька. **(Ґете).**

Мало є людей, яких не хвилювала би втрата або зиск. — **(Теоґніс).**

Кожний носить помилки ближнього у торбі перед собою, тому їх бачить, а свої носить на плечах, тому їх не бачить, зате інші бачать їх. — **(Рікерт).**

Смерти не треба боятися, бо як довго ми є, так довго її нема. Колиж вона прийде, тоді нас уже не буде, тому ніколи з нею не можемо стрінутися. — **(Епікур).**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Членкиня. — Пишете, що то в краю польська цензура забороняє друкувати українські вірші, а в Америці свобода. Виходить, що Вам сталася кривда, що не поміщено тут у свобідній країні Ваших віршів у „Свободі". Ні. Вам не сталася кривда. Ми заощадили Вам і собі гострих і неприємних слів критики, з якою булиб стрінулися Ви і ми, якщоб були видрукували Ваші вірші. І ще одно: ручимо Вам, що польський цензор певно був би дав дозвіл на друкування таких віршів, як Ви нам їх надіслали, бо був би радий з того, що ми не тільки, що не вміємо писати віршів, але й не розуміємо, якою має бути справжня поезія. Віримо, що Ви мали добру волю послужити добрій справі, себто допомогти нашим інвалідам. Але доброї волі тут замало.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЬ У ДНЯХ ВІД 14-го ДО 18-го БЕРЕЗНЯ 1938 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81—83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

(4)

(Докінчення звіту д-ра Л. Мишути, відповідального редактора „Свободи").

нальної ідеї, яку ця газета заступала. Згадую за те, бо в такім положенні була „Свобода" в минувшині. Є вона в нім до певної міри ще й тепер. Тому, якщо ті ідеї, що їх голосить і заступає „Свобода", мають жити і процвітати далі серед українців в Америці, і якщо розквіт тих ідей є потрібний для життя і розвою У. Н. Союзу, то очевидно, що це є природнє, що й з боку У. Н. Союзу і його членства мусить бути дана така допомога, яка уможливилаб „Свободі" виконання її завдань. І я певен, що така допомога, давана „Свободі", У. Н. Союзові оплатиться бизнесово. Вона також допоможе У. Н. Союзові вдержатись на провіднім становищі, а це значить, що при помочі „Свободи" У. Н. Союз могтиме далі віддавати українській справі велику прислугу, стоячи на сторожі чистоти Української Ідеї й мобілізуючи всі сили іміграції для закріплення нашого національного стану посідання в Америці й здобуття волі Рідному Краєві.

Кінчу тим: не може і не повинно бути ніколи мови про якусь ідейну розлуку між У. Н. Союзом і „Свободою" та „Юкрейнієн Вікли". І не можна думати по патріотичному й ідейному, а не давати заразом фінансової допомоги на те, щоб поставити „Свободу" і „Юкрейнієн Вікли" на можливу найвищім становищі та згуртувати біля них наші найкращі й найдійніші сили. Памятаймо, що вдержанням, поширенням і поліпшенням „Свободи" і „Юкрейнієн Вікли" зміцняємо У. Н. Союз українську ідею в Америці, а це є найважніше наше завдання.

По скінченні звіту відповідального редактора з черги наступили звіти головних радних.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Т. ШПІКУЛИ.

Шановні головні урядники У. Н. Союзу!

На 19-тій головній конвенції У. Н. Союзу у Вашингтоні мені припала честь обняти знов уряд головного радного. За те довіря я складаю усім делегатам і делегаткам щиру подяку, а я, як у минулих чотирьох роках, так і тепер буду старатися ще більше працювати для добра й розвою дорогої мені організації, У. Н. Союзу.

Понижче подаю короткий звіт з моєї діяльности як головного радного впродовж 1937 року.

Завдяки добрій співпраці урядників і членів відділів у моїй окрузі не заходила потреба і я не мав ніякого припоручення з головної канцелярії У. Н. Союзу впродовж цілого року, щоб іти до котрогонебудь відділу полагоджувати якісь-там непорозуміння, як це було колись.

На запрошення відділового уряду був я приявний в квітні 1937 р. на ювилейному святі від. 125. На тім святі зложив я щирий привіт і побажання в імені головного уряду У. Н. Союзу для відділу, і закликав усі членкиці цього відділу організувати молодь у ряди У. Н. Союзу.

Ще в 1936 році бував я на зборах відділів 216 й 243 і заохочував урядників і членів згаданих відділів, щоб вони постаралися створити молодечий відділ у своїй околиці. І дійсно, моя просьба сповнилась, бо 30 квітня 1937 р. повстав молодечий відділ 222 при помочі всіх свідомих Союзовців у Вест Пулман. Організатором цього відділу був секретар від. 243, М. Білик, і член того відділу та бувший делеґат, П. Шемердяк, а також помагав предсідник відділу, І. Лаґола. По зорганізованні, відділ не проявляв активности й не збільшувався новими членами, а тому я вважав моїм обовязком поїхати до секретаря цього молодечого відділу, І. Білика, й помогти йому зорганізувати більше членів. Був я там два рази і разом із секретарем молодечого відділу зорганізував 10 нових членів. Правда, цей відділ не є ще великий числом, а причина та, що маємо нову депресію. Та я вірю, що коли депресія покінчиться, то буде інакше. Хоч на Вест Пулман є мале число українців, то вони є свідомі й тому молодечий відділ напевно зросте в силу й буде мати найменше 100 членів.

На запрошення відділового уряду був я приявний 26 вересня 1937 року на 18-літнім ювилею від. 216. З приводу цього ювилею зложив я привіт і побажання від головного уряду У. Н. Союзу для відділу. Також закликав я всіх до активности й праці для добра свого відділу й У. Н. Союзу. А найбільше говорив я та апелював у справі організування молоді в ряди батька Союзу.

Дня 21-го жовтня 1937 року був я приявний на організаційних зборах, на які були зібрались урядники й члени відділів У. Н. Союзу з Шікаґо й околиці. Головним референтом на тих зборах був гол. рекордовий секретар п. Д. Галичин.

На запрошення відділового уряду був я приявний 24 жовтня 1937 року, на 25-літнім ювилеї і посвяченні прапорів від. 100 в Ґері, Інд. Там я зложив привіт в імені У. Н. Союзу і закликав організувати молодь, а зокрема створити молодечий відділ.

Маю честь бути предсідником комітету всіх відділів У. Н. Союзу в Шікаґо й околиці. Завданням цього комітету є збирання фондів на будову чи купно Дому У. Н. Союзу в Шікаґо. В минулому році комітет улаштував Другий День У. Н. Союзу. На той День зійшлося поверх дві тисячі людей — Союзовців та свідомих громадян міста Шікаґа й околиці. Чистий прихід з Дня виносив $531. Комітет уже має поверх $1,000 на вище згадану ціль. А цього року, 17 липня, влаштовуємо Третій День У. Н. Союзу й ми певні, що цей випаде добре, бо молоді Союзовці, члени молодечого від. 22, вже тепер працюють над виведенням відповідної спортової програми. Ними є М. Козак і Й. Притула.

На запрошення тов. ім. Т. Шевченка, від. 335 У. Н. Союзу, у Вест Гарвей, Ілл., був я присутній на відкритті Народнього Дому 7 листопаду 1937 р. У моїй промові закликав я всіх громадян міста Вест Гарвей до єдности й спільної праці в їх власній новонабутій домівці. Також закликав я всіх присутніх, щоб організували нових членів до У. Н. Союзу.

Упродовж кількох останніх місяців я зорганізував 32 нових членів до відділів 22, 221, 222 У. Н. Союзу.

При кожній нагоді я старався і буду старатися про добро й розвиток У. Н. Союзу та берегти його честь і славу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ЛИСАКА.

Упродовж минулого року, а саме, від 19-тої конвенції до кінця грудня 1937 року, я не мав ніяких важніших припоручень з головної канцелярії У. Н. Союзу до виконання, а тому мій звіт є короткий.

По конвенції, яка відбулась у травні, я не скликав зборів місцевих урядників і членів, бо вважав, що конвенційні наради, всякі зміни й ухвали були поміщені та вияснені на сторінках нашого офіційного органу, „Свободи", так докладно, що не було потреби скликати окремі збори та вияснювати на них іще раз ті самі справи. Крім того делеґати здавали звіти про конвенційні наради по своїх відділах, а тимсамим члени могли бути добре поінформовані про кожну справу.

Упродовж року я діставав багато запитів від відділових урядників і поодиноких членів у ріжних організаційних справах, отже на ті всі запити я старався давати належні відповіді та вияснення.

Щодо організування нових членів, то ця праця не пішла так добре як я бажав би. Правда, в нашій околиці не було втрати з членах, а був навіть маленький приріст, та це, очевидно, не може нас задоволити. Тому я постараюсь у біжучому році та доложу всіх сил, щоб у цьому році дістати більше нових членів до У. Н. Союзу.

Як член і урядник, я брав живу участь у народніх святах та використовував кожну нагоду, щоб поширити ідею У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО М. ДАВИСКИБИ.

Делеґати 19-тої конвенції У. Н. Союзу, яка відбулась у Вашингтоні в травні 1937 року, вибрали мене головним радним У. Н. Союзу. З нагоди отсього першого річного засідання головного уряду я складаю всім делеґатам щиру подяку за те довіря, яким вони мене наділили, вибираючи мене до головного уряду, й прирікаю вірно сповняти обовязки головного радного та працювати для розвою У. Н. Союзу.

У. Н. Союз був для мене завжди дорогий, відколи я став його членом. Будучи свято переконаний, що нема кращої й солідніщої української установи від У. Н. Союзу, я працював для нього та приєднував нових членів у тім розумінні, що такою працею роблю добро тим членам, а рівночасно й добро українській іміграції, якій У. Н. Союз віддав чимало прислуг.

Ставши головним радним, я взявся ще до живішої праці в користь У. Н. Союзу. Я відвідав кілька відділів та полагодив важні організаційні справи в користь членства й організації. Бував я по деяких відділах і три рази, як наприклад у відділі 122 в Тонтон, Масс., де один раз я говорив на пікніку про У. Н. Союз, другий раз на ювилейному святі того відділу, а третій раз для полагодження непорозумінь. За кожним разом я представляв присутнім вірний образ У. Н. Союзу, його сили, тревалости, певности, його великої праці в користь цілої нашої іміграції, а також нашого народу на рідних землях.

При нагоді, коли я тільки бачився з урядниками околичних відділів, я завжди старався говорити про справи У. Н. Союзу та заохочувати людей до праці.

Я відвідав кілька разів молодечий відділ 224 в Сейлем, Масс. Говорив я там у червні на святі націоналістів, в грудні на Листопадовому святі, й в обох тих випадках я забирав по святочнім рефераті також окреме слово про У. Н. Союз.

На припоручення гол. рекордового секретаря я відвідав від. 73 У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай. Там були непорозуміння, які тягнулися ще зперед конвенції з приводу вибору делеґата. Ці непорозуміння були спричинили велику ворожнечу й незгоду у відділі, так, що на кожних місячних зборах приходило до сварки. Отже мені вдалося переконати урядників і членів того відділу, що таке поступовання приносить велику шкоду не тільки У. Н. Союзові, але і їм самим,

та що для добра організації вони повинні забути минуле, закинути ворожнечу й стати всі спільно до праці для У. Н. Союзу. Стверджую з вдоволенням, що урядники й члени приняли мою пораду та прирекли працювати надалі в згоді та щиро.

У часі кампанії за приєднування нових членів у жовтні, листопаді й грудні я зорганізував 20 нових членів до місцевого відділу 238.

Отсе короткий перебіг моєї праці за 1937 рік. А коли мова про 1938 рік, то я прирікаю, що й у цьому році буду працювати так, щоб моя праця виказала й принесла добрий вислід У. Н. Союзові.

REPORT OF ANTHONY SHUMEYKO, MEMBER OF THE BOARD OF ADVISORS OF THE SUPREME ASSEMBLY OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

As one of the younger generation of Ukrainian-Americans, I have centered most of my activities as member of the Board of Advisors of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association chiefly among this younger generation, with whom my contacts are closest.

At the very outset I realized that the task of organizing youth into the U.N.A. would of necessity be a slow process, and that it would have to be preceded by a good deal of preliminary work, of the kind that would demonstrate to the youth the value of the U.N.A. to them and their future development. This preliminary work took me all around, within my own locality of Newark and vicinity, as well as through some parts of New York State, as well as down in south New Jersey and even in Philadelphia—for the youth from these various sections is drawing closely together now, so it is only natural that I visit them and they visit me. The affairs in which we meet are chiefly social and cultural, and they afford a really fine opportunity to spread knowledge about the U.N.A. among the young people, and to explain to them in a simple and informal manner the advantages membership in the U.N.A. has for them and for their organized life. It was with this type of preliminary work then, that I have chiefly engaged myself since my election to office at the Washington Convention. I believe this work has not been in vain, and that within the near future I shall be able to enroll within the ranks of our organization a goodly number of young members.

My confidenee here rests upon the fact that our young people are beginning to take a greater interest in our fraternal orders than ever before within the span of my experience. This I especially perceived at the Ukrainian-American Youth Rally held recently in Newark under the auspices of the Ukrainian Youth's League of North America. There our young people, gathered from various Eastern States agreed that fraternal orders, chief among them the U.N.A., are the strongest foundation of Ukrainian-American life, and that upon this foundation our youth should build this life further. As Chairman of the committee which arranged and conducted this rally, I was approached by quite a number of young people with various questions about the U.N.A., which plainly showed their interest in our organization. These questions, however, had a special significance for me. They made me realize that it would be very beneficial for the U.N.A. if it would arrange regional youth rallies devoted entirely to the U.N.A. itself. This has never been done before anywhere. The U.N.A. would do well to take the initiative here. Such a rally could consist of several talks on the subject of the Association itself, followed by a general discussion in which many of our youth's questions pertaining to the association would be answered. In this manner many of their doubts would be cleared away, and they would sooner join the U.N.A. Of course, as an added inducement to make the young people come to such a U.N.A. youth rally, some social affairs should also be arranged, to follow after the business sessions of the rally. At such social affairs a great deal can be done for the benefit of the U.N.A. that cannot be done at the business sessions. All in all, I am firmly convinced that U.N.A. youth rallies, held in various parts of the country, would do a great deal in making our young people conscious of the U.N.A. and in having them join it. So confident I am of this, that on my own initiative, as member of the Supreme Assembly, I have already begun to make arrangements in preparation for such a U.N.A. Youth Rally, which is be held in the near future somewheres within my locality. With the proper cooperation on the part of the Ukrainian National Association itself, I believe this rally will help to swell its membership to an appreciable degree.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ГУЗАРА.

Високоповажані головні урядники!

На 19-тій конвенції, що відбулася в травні минулого року, вибрано мене другий раз головним радним У. Н. Союзу.

Живучи в Ню Йорку, отже найближче від головної канцелярії, мені не приходилось полагоджувати багато справ, бо місцеві урядники й члени звертались звичайно зо всіми справами впрост до головної канцелярії. Таксамо не мав я багато припоручень від головної канцелярії полагоджувати якісь справи, а як мав які, то старався їх виконати скоро й корисно для членів і У. Н. Союзу.

На запрошення від. 204. У. Н. Союзу був я присутній і говорив відповідну промову на посвяченні прапорів цього відділу. Свято відбулося 27 липня 1937 р. У своїй промові я говорив про значіння У. Н. Союзу, а головно про потребу збільшування його все новими й новими рядами членів. Між іншим я зазначив, що урядники кожного відділу повинні старатися, щоб їх відділ був на першому місці щодо праці Союзової й щодо числа членів, а тому урядники й члени відділу 204, який тепер є другим найбільшим Союзовим відділом, повинні доложити всіх старань, щоби перевищити числом відділ 361, який є на першому місці щодо числа членів. Будучи предсідником того відділу, який є тепер найбільший, я радо повитав би змагання іншого відділу вибитись на перше місце, та з другої сторони я таксамо буду робити все можливе, щоб не дати собі забрати те перше місце. На тім святі були приявні також інші головні урядники, а саме, М. Мурашко й Д. Галичин.

Дня 16-го серпня 1937 р. скликав я в порозумінні з гол. екзекутивним комітетом збори всіх відділів Ню Йорку в справі перебрання другого морґеджу на Народнім Домі в Ню Йорку. Бо У. Н. Союз був готовий дати перший морґедж на цей дім, якщо місцеві відділи булиб зложили відповідну суму на викуп другого морґеджу й у такий спосіб неребралиб цей дім на власність Союзових відділів. У тій самій справі скликав я другі збори на 23-го вересня, та й ці збори не були успішні, бо деякі відділи були проти такої пропозиції. На обох зборах були присутні члени екзекутиви, а це М. Мурашко, Д. Галичин і Р. Слободян.

Головною перешкодою в орґанізуванні молоді є брак відповідних народних чи Союзових домів. І хоч Союз є радий уділити морґедж на дім, який є Союзовий і який належав би до злучених відділів У. Н. Союзу в дотичній місцевості, то покищо мало місцевостей користають із цеї нагоди. А не користають тому, що відділи не хотять переводити злуки, не хотять спільно братися до будови відповідних домів.

Дня 10-го жовтня 1937 р. дістав я припоручення від гол. рекордового секретаря піти на звичайні місячні збори від. 210 в справі кампанії за приєднування нових членів. На тих зборах я говорив про справу орґанізування членів, а опісля по довгій дискусії, яка вивязалася у тій справі, вибрано на мій зазив постійного орґанізатора відділу, члена О. Плескуна. Присутні члени прирекли, що до місяця дістануть по одному членові.

Я також працював для свого відділу 361 та приєднував до нього нових членів. Отсе була моя праця за 1937 рік.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО С. СЛОБОДЯНА.

Поважані головні урядники У. Н. Союзу!

Мені приходиться здавати звіт з моєї діяльности філядельфійської округи й околиці. Моє звідомлення коротке, бо обіймає мою діяльність тільки від конвенції до кінця року. Звіт про діяльність за першу частину року був обнятий конвенційним звітом.

Я мав припоручені головною канцелярією кілька справ до полагодження і полагодив ті всі справи в мирний спосіб і для добра У. Н. Союзу.

У від. 47 У. Н. Союзу було непорозуміння з причини вибору делеґата. На припоручення гол. предсідника я їздив на збори відділу й переконався, що вибір був правний, а непорозуміння повстало через особисті справи. Мені вдалося переконати членів, щоб вони залишили особисті порахунки та взялися до спільної праці.

На припоручення гол. рек. секретаря полагодив я справу у від. 105, де відділові урядники були суспендували правно вибраного делеґата. Цю справу полагоджено вдоволяючо.

На припоручення гол. предсідника й у порозумінні зо шкільним комітетом на Савт Сайд у Філядельфії я скликав кілька зборів у справі зорганізування клюбу з місцевих громадян та в справі винайму чи перебрання тим клюбом чи цілою громадою того Народнього Дому, який У. Н. Союз перебрав був свого часу за перший морґедж. Тепер ця громада на Савт Сайді є зорганізована й уже винаймує цей дім, а є надія, що може в короткому часі громаді вдасться відкупити дім на власність.

У від. 331 У. Н. Союзу було непорозуміння зприводу виплати недужому членові підмоги з місцевої каси хорих. Отже на припоручення гол. предсідника я поїхав до Мілвіл, Н. Дж., на збори того відділу й полагодив справу в мирний спосіб та вдоволяючо для обох сторін, то є, члена й відділу.

На запрошення відділових урядників від. 362 з Брістол, Па., був я присутній на ювилейнім святі того відділу та виголосив там промову про У. Н. Союз. Таксамо був я приявний на 25-літнім ювилею від. 339 у Філядельфії, Па.

На запрошення від. 307 у Віліямставні, Н. Дж., я був разом з п. Шумейком на орґанізаційних зборах того відділу. На зборах було споре число молоді, до якої промовляв п. Шумейко по англійськи. Я говорив про ті користи, які дає членство в У. Н. Союзі молодим людям. На зборах вибрано комітет, який мав занятися створенням окремого молодечого відділу.

В осени 1937 р. я скликав окружні збори відділових урядників з Філядельфії й околиці. На тих зборах були заступлені урядники 25 відділів. Про справи Союзу говорили гол. предсідник М. Мурашко й гол. секретар Д. Галичин. Приявні урядники мали нагоду переконатися, яку неправду поширюють деякі одиниці та якими то героями вони себе представляють при помочі червоних товаришів, які тільки чигають на те, щоб розбивати наші орґанізації.

На запрошення урядників філядельфійських відділів був я на їх зборах. На тих зборах обговорювано справу орґанізування молоді до У. Н. Союзу, а також справу влаштування Союзового Дня, з якого дохід мав би піти на започаткування фонду для закупна фарми, на якій можна би було влаштовувати в літі пікніки й інші забави.

Упродовж року я брав участь в ріжних святах та імпрерах і користав з кожної нагоди, деб можна було сказати слово про справи У. Н. Союзу.

Щиро дякую місцевим членам і урядникам за співпрацю та за те попертя, з яким я завжди стрічавсь у полагоджуванні ріжних Союзових справ.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО О. ЗАПОТОЧНОГО.

Я здаю звіт зо своєї діяльности властиво тільки за три місяці, то є жовтень, листопад і грудень 1937 р. Бо хоч мене вибрано головним радним у травні, то сталося таке, що я тяжко занедужав і кілька місяців пролежав. Коли тільки мені було лекше, то я зараз взявся до Союзової праці. У нашій місцевости ця праця досить занедбана й тепер треба докладати добрих зусиль, щоб надробити те, чого не зроблено в минулих роках.

Вважаючи, що справа приєднування нових членів до У. Н. Союзу є перша й найважніша, я звернув усю свою увагу власне на ту ділянку праці. І хоч, як я уже згадав, не було в мене з причини недуги багато часу на ту працю, бо доперва я міг її почати в жовтні, то всетаки в тих трьох місяцях мені вдалося осягнути деякі успіхи. А почав я працю самий від себе. Бо я вважаю, що коли ми хочемо заохочувати й взивати інших урядників орґанізувати нових членів, то насамперед ми самі повинні дати їм приклад, як треба робити. Отже мені вдалося зорґанізувати впродовж короткого часу 34 нових членів.

Моя орґанізаційна праця полягала також у тім, що я переговорював і заохочував урядників місцевих і околичних відділів до праці над приєднуванням нових членів. Я також відвідував околичні відділи, як, наприклад, від. 43 у Сімсоні, від. 86 в Олифанті і два відділи в Тейлорі, Па. Урядники деяких відділів обіцяли мені, що вони візьмуться до праці. Слідкуючи за цею працею поодиноких відділів, скажу, що досі тільки три відділи виказали дійсну роботу, хоч у Скрентоні й околиці є понад 15 відділів. Отже секретарі відділів 123, 280 і 86 дістали певне число нових членів. В останніх часах завважую також рухливу роботу у від. 144.

Я не мав від головної канцелярії ніяких припоручень до виконання. На запрошення заступника головного предсідника був я на орґанізаційних зборах у Вілкс Бери, Па., на яких промовляв гол. секретар Д. Галичин. Я також забирав там слово в справі приєднування нових членів.

В порозумінні з гол. секретарем Д. Галичином і заст. гол. предсідника Г. Германом я скликав орґанізаційні збори в Скрентоні з урядників місцевих і околичних відділів. На тих зборах промовляли оба члени екзекутиви, а саме, Г. Герман і Д. Галичин, та давали вияснення в ріжних орґанізаційних справах.

Отсе був вислід моєї праці за цей короткий час, що я був усилі робити. Сподіваюся, що набудуче зможу ще більше зробити для нашої, всім нам дорогої орґанізації, У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО І. ВАВЕРЧАКА.

Мій звіт недовгий, бо про деяку працю, яку я виконав у першій половині 1937 року, я вже згадував у моїм звіті, який я зложив на конвенції. Отже тепер здаю звіт з тої праці, яку я виконував від конвенції до кінця 1937 року.

І так, 13-го липня я скликав збори урядників відділів 155, 104 і 168 в справі злуки тих відділів, бо всі вони є в одній місцевості, а саме, в Перт Амбой, Н. Дж.

На 19-го липня я скликав уже загальні збори тих трьох відділів, на котрі я запросив головного секретаря Д. Галичина на бесідника в справі злуки. Гол. секретар обговорив ті всі користі, які може дати злука, та давав пояснення в ріжних орґанізаційних справах. Я також промовляв у справі злуки.

На мої руки була прислана скарга члена від. 176 з Шікаґа, Ілл. Я цю скаргу відіслав до гол. предсідника, а членові М. Вархоликові відписав, що скарги треба висилати до головної канцелярії.

В моїй місцевости була співпраця і гармонія по відділах, отже коли я відвідував відділи, то це було не для полагодження якихось непорозумінь, а тільки на те, щоб заохотити їх до праці щодо орґанізування нових членів. Я також і самий працював над приєднуванням нових членів та старався при кожній нагоді ширити пропаґанду про добре імя нашої орґанізації.

Згадаю ще про ювилей від. 155, який був влаштований 26 вересня 1937 р. Маючи на увазі, що я є предсідником того відділу, я доложив старань, щоб цей ювилей випав якнайкраще. На ювилею промовляли члени екзекутиви, а саме, оба секретарі: Д. Галичин і Р. Слободян.

Всякі припоручення, які я мав від головної канцелярії, я старався виконати так, щоб це виходило на користь У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО В. ДІДИКА.

Високоповажані головні урядники У. Н. Союзу!

Урядуючи як головний радний від минулої конвенції, я ще не мав багато часу, щоб виказати відповідну працю, та всетаки навіть у цім короткім часі я старався зробити все можливе, щоб тільки збільшити ряди У. Н. Союзу новими членами. Я працював над приєднуванням нових членів у своїй місцевости, а також старався поширити Союзову роботу й на Канаду. Почав я ту роботу з місцевости Віндзор, Онт. По кількох відвідинах я піднайшов там кількох людей, що зрозуміли ціль У. Н. Союзу й постановили основувати відділ У. Н. Союзу. Дня 22 жовтня 1937 р. я скликав там загальні збори всіх тих, що цікавились У. Н. Союзом. На збори прибув також гол. секретар Д. Галичин, який був приїхав тоді до Дітройту в орґанізаційних справах У. Н. Союзу. Отже головний секретар виголосив обширний і вичерпний реферат про У. Н. Союз, про його ролю, яку він відіграв у розбудові життя української іміґрації в Америці, та про те значіння і ролю, яку він може мати в житті української іміґрації в Канаді, якщо та іміґрація обєднається під його прапором. По рефераті наступила річева дискусія та ріжні питання про У. Н. Союз, і збори закінчилися тим, що ще того самого вечора основано там відділ У. Н. Союзу, ч. 341, ім. Ю. Головінського. Цей відділ гарно розвивається та збільшується новими членами, а я часто його відвідую. Крім цього я поробив заходи, щоб основувати відділи У. Н. Союзу також і по інших місцевостях Канади й надіюся, що впродовж 1938 року мені вдасться дещо більше зробити в цьому напрямі.

Щодо Союзових відділів у Дітройті, то скажу, що ті відділи зробили добрий поступ у 1937 році. Цей поступ є видний і з того числа нових членів, що вони приєднали в 1937 році, а також з того, що всі чотири відділи працюють рука в руку у всіх Союзових і громадянських справах. Створений Центральний Комітет Союзових відділів доконав саме в 1937 році велике діло, бо збудував величавий Народній Дім. Цей дім помагає тепер нам в орґанізуванні нових членів, а головно молоді, яка вже має де зійтись, гуртуватись та плекати товариське життя. Я доложив багато труду в цьому комітеті Союзових відділів, помагаючи йому завершити діло будови Народнього Дому. У всіх Союзових справах я тісно співпрацював з гол. контрольором, д-ром А. Т. Кібзеєм.

На цьому кінчу свій звіт.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ЮЛІЇ БАВОЛЯК.

Мій звіт буде короткий. Від минулої конвенції я не мала ніяких припоручень з головної канцелярії, щоби полагодити якінебудь справи. Та всетаки я брала живу участь в орґанізаційній праці в своїй місцевости й в околиці. Ріжні причини складалися на те, що трудно було діставати нових членів, та я сподіваюся, що в цьому році зможу розвинути більшу діяльність у цьому напрямі та дістати трохи більше нових членів.

Будучи секретаркою відділу вже довгі літа, я докладаю старань, щоб удержати члениці при відділі, а також збільшити відділ новими членицями.

Як головна радна У. Н. Союзу, я давала відповіді й пояснення в справах орґанізації всім тим членам і урядникам, які до мене відносились, і взагалі я старалась працювати для добра нашої орґанізації.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ СТЕФАНІЇ ПАЛІВОДИ.

Поважані пані й панове!

Моє звідомлення буде коротке, бо за тих кілька місяців, відколи я стала головною радною, я мала заледви нагоду розпізнатися зо всіми товариствами в моїй околиці, а зокрема з молодю, з якою я працюю.

З головної канцелярії я мала одно припоручення, а саме, бути на зборах молодечого відділу 291. Це припоручення я виконала, була на зборах і промовляла до молоді.

Я брала участь у святі посвячення прапорів бр. св. Петра й Павла, від. 102 У. Н. Союзу, й також виголосила на тому святі відповідну промову англійською мовою до молоді. Була я також присутня на тих зборах, які скликувано в нашій громаді на те, щоб заохотити відділових урядників і членів до активнішої праці над орґанізуванням нових членів, а головно молоді до У. Н. Союзу. Взагалі я брала участь у всіх тих Союзових імпрезах, на які була запрошена поодинокими відділами. Також була на зїзді Ліґи української американської молоді.

У своїм відділі я приєднала кілька члениць і дітей. Усім членам, що до мене відносилися в орґанізаційних справах, я давала належні пояснення та при кожній нагоді старалася працювати для добра У. Н. Союзу.

На тім вичерпано звіти всіх головних урядників і головний предсідник закрив збори в годині 5 ввечір.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Заступниця гол. предсідника, Марія Малевич, відкрила наради в годині 9:15 рано й згідно з програмою нарад предложила на порядок дня: **дискусії над звітами головних урядників.**

Першою була дискусія над звітом гол. предсідника. До дискусії над цим звітом зголосилися: С. Слободян, С. Куропась, Д. Капітула, І. Лисак і Р. Смук.

Радний С. Слободян: Мені відомо, що від. 324 У. Н. Союзу відносився до головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу в справі позички на Народній Дім у Філядельфії, що є положений на вул. 23 і Бравн. Отже чому У. Н. Союз відмовив уділити морґедж на цей дім?

Гол. предсідник: Це правда, що згаданий відділ писав до У. Н. Союзу в справі морґеджу. Будучи у Філядельфії на ювилею одного відділу, я переговорював справу уділення морґеджу з урядниками від. 324, і представив їм, на яких умовах У. Н. Союз може уділити морґедж на цей дім. Опісля я довідався, що відділ затягнув морґедж деінде саме на таких самих умовах, які я пропонував відділові. Тому тут не може бути мови про якесь відмовлення зо сторони У. Н. Союзу уділити цей морґедж. Навпаки, У. Н. Союз був готовий дати цей морґедж, і нам було дивно, чому це так сталося.

Контрольор С. Куропась запитує, чому гол. предсідник згадував у своїм звіті про 6 засідань головного екзекутивного комітету, а заступник гол. предсідника згадував у своїм звіті тільки про три.

Гол предсідник зазначує, що його звіт обіймає діяльність за цілий рік, а звіт заступника гол. предсідника відноситься тільки до часу від 1-го липня до 31-го грудня 1937 р. Крім цього ми маємо таку умову, що коли є до полагодження менше важні справи, тоді такі справи можуть вирішити три члени гол. екзекутивного комітету.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула ставить такі питання:

Чому замінено дотеперішній спосіб огрівання дому У. Н. Союзу під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж., з твердого вугля на опаловий олій?

Чому головний екзекутивний комітет робить обнижку інвестицій на реальностях У. Н. Союзу, не питаючися навіть контрольної комісії, або головного уряду?

Гол. предсідник відповідає, що в справі заміни способу огрівання дому й в справі обнижки інвестицій на реальностях головний екзекутивний комітет кермувався тільки добром організації. Спосіб огрівання дому замінено тому, що організація заощаджує на цій зміні кількасот долярів річно. Бо хоч олій коштує дорожче ніж вуголь, то за те до огрівання дому олієм не треба держати окремого робітника, й власне ця обставина причиняється до заощадження грошей.

Щодо обнижки інвестицій на деяких реальностях, то головний екзекутивний комітет поступав у тій справі так, як поступають асекураційні компанії чи інші запомогові організації, які обнижують інвестований капітал у таких реальностях, які не приносять відповідних відсотків. Солідний і певний спосіб ведення бизнесу вимагає цього, щоб на реальності, які не приносять відповідних відсотків, подавати таку ціну, яка відповідалаб теперішній дійсній вартості дотичної реальности. А це власне можна осягнути обнижкою інвестованого капіталу в цих реальностях. Отже головний екзекутивний комітет перевів у 1937 році обнижку капіталу на деяких реальностях, а на цьому засіданні нам треба буде застановитись, як поступати в цій справі набудуче.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула завважує, що, на його думку, не треба було зміняти способу огрівання дому з вугля на опаловий олій, бо таким учинком відібралося працю принаймні одному робітникові в Пенсильвенії. Тому набудуче, коли екзекутивний комітет матиме рішати подібні справи, а зокрема, коли це потягає за собою більший видаток, то насамперед треба засягнути опінії головного уряду або контрольної комісії. Також запитує, як треба розуміти пар. 32 статуту У. Н. Союзу.

Гол предсідник: Коли буде таке бажання зо сторони головного уряду чи зо сторони контрольної комісії, щоб екзекутивний комітет засягав опінії у вище поданих справах, то ми радо до того застосуємося. Щодо пар. 32 статуту У. Н. Союзу, то він постановляє, що головний уряд має виконну власть, але як головний уряд не засідає, то ту власть мають тростіси організації, себто головний екзекутивний комітет. Про це постановляє пар. 44 статуту.

Радна Юлія Баволяк запитує, скільки коштувало вставлення печі для огрівання дому олієм. На те відповідає гол. предсідник, що видатки виносили $675.

Контрольор Р. Смук запитує: 1) Чи екзекутивний комітет застановлявля над тим, щоб зробити переоцінку бодай тих реальностей, які, хоч може недавно перебрані на власність, але зате моргеджі були уділені на них 10 до 15 років тому. 2) Чи екзекутивний комітет робить які старання, щоби продати ті реальности, які не оплачуються. 3) Що зроблено в справі виконання конвенційного проєкту щодо спорту. 4) Як представляється справа злуки запомогових організацій.

Гол. предсідник: Ми не робили переоцінки реальностей, бо вважали, що це не конче потрібне. З такою переоцінкою були би получені досить великі кошти, а вона нам багато не помоглаб, бо ми самі добре знаємо, як стоїмо. Деякі реальності можнаб і зараз продати з зиском, а на деяких треба би стратити. Коли брати загально всі реальности, то стан їх добрий, як зважити, що інвестовані у тих реальностях гроші принесли нам у 1937 році майже 5 відсотків.

Ми не робили досі ніяких окремих старань щодо продажу реальностей, а коли головний уряд ухвалить набудуче відповідну постанову в тій справі, то екзекутивний комітет доложить старань, щоб її виконати.

Справу спорту, а таксамо справу злуки буде реферувати гол. рек. секретар у відповідному часі, а саме, коли в наших нарадах приступимо до точки ухвал і внесень.

Радний І. Ваверчак: Мені жалувався один член від. 104, що він заслав скаргу в справі підмоги для хорого члена до гол. предсідника, одначе не отримав ніякої відповіди. Гол. предсідник стверджує копією листа, що він дав відповідь дотичному членові на його скаргу.

Радний І. Лисак бажає, щоб гол. предсідник вияснив докладно, в який спосіб екзекутивний комітет виконав конвенційну ухвалу щодо відокремлення „Свободи" від У. Н. Союзу.

Гол. предсідник заявляє, що на те питання можна знайти докладну відповідь у його звіті, який він учора зложив тут на засіданні. Коли є ще якісь неясні точки, то він радо їх виснить. Але найкраще буде, каже гол. предсідник, коли ми покличемо на засідання адвоката У. Н. Союзу, а він прочитає нам усі умови та дасть потрібні вияснення. Так і зроблено. Покликаний адвокат М. Пізнак прочитав усі умови та контракти, які він виготовляв у справі переведення в життя конвенційної ухвали щодо відокремлення „Свободи" від У. Н. Союзу, а опісля давав відповіді на ставлені йому запити в тій справі.

У цій справі вивязалась оживлена дискусія, у якій забирали слово майже всі головні урядники.

Радний І. Гузар заявляє, що для такої важної справи, як відокремлення „Свободи" від У. Н. Союзу, треба було скликати спеціяльне засідання головного уряду. Самий екзекутивний комітет не повинен був рішати цеї справи.

Гол. предсідник: Цю справу вирішила ще конвенція, а екзекутивний комітет тільки виконав її рішення. Отже не було ніякої потреби скликати спеціяльне засідання головного уряду, коли конвенційна ухвала виразно постановляла, що цю справу має перевести екзекутивний комітет.

Радний М. Давискиба: Вислухавши змісту умов, прочитаних Союзовим адвокатом, та маючи його вияснення щодо кожної точки тих умов, треба ствердити, що екзекутивний комітет виконав конвенційну ухвалу так, як цього вимагає добро У. Н. Союзу.

Контрольори й адвокати О. Е. Малицький і Р. Смук заявляють, що вони перестудіювали дуже точно всі умови й контракти, заключені між У. Н. Союзом та Українською Пресовою і Книжковою Спілкою, а тому можуть ствердити, що в усіх тих умовах інтерес У. Н. Союзу і його членів є вповні збережений. Тому треба дати екзекутивному комітетові повне признання за таке вміле й добре переведення цеї справи.

На тім вичерпано дискусію над звітом головного предсідника М. Мурашка й на внесення контрольора О. Е. Малицького, поперте радними В. Дідиком і М. Давискибою, принято його звіт так, як він був зложений, та уділено йому вотум довіря одноголосно через повстання з місць.

Гол. предсідник перебирає провід нарад, бо наступною точкою була дискусія над звітами заступника й заступниці головного предсідника.

На внесення предсідника контр. комісії Д. Капітули, поперте контрольором Р. Смуком і радним І. Лисаком, принято без дискусії звіт заступника головного предсідника Г. Германа та уділено йому одноголосно вотум довіря через повстання з місць.

Опісля радний С. Слободян ставить внесення, щоби без дискусії приняти також звіт заступниці головного предсідника, Марії Малевич, та уділити їй вотум довіря. Це внесення, поперте радною Стефанією Паліводою і контрольором С. Куропасем, приняли всі головні урядники через повстання з місць.

Гол. предсідник закрив наради другого дня в годині 5:15 ввечір.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Наради почались у годині 9:30 рано. Відкривши збори, гол. предсідник проголосив, що першою точкою нарад буде дискусія над звітом головного рекордового секретаря, Д. Галичина. В дискусії над тим звітом забирають слово: С. Слободян, Марія Малевич, І. Лисак, Д. Капітула, І. Гузар, Т. Шпікула, В. Дідик, М. Давискиба, А. Шумейко й Г. Герман.

Радний С. Слободян завважує, що коли рек. секретар висилає відозви, заклики чи які інші важні повідомлення до відділів, то те все дістають секретарі відділів, а інші урядники чи члени дуже часто навіть нічого не знають про те. Тому було би вказаним назначити завжди на відозві, що така відозва має бути прочитана на зборах відділу. Також запитує, скільки неграмотних членів звільнено вже від передплати „Свободи" та яку платню побирають організатори.

Гол. рек. секретар: Згідно зо статутом, головна канцелярія повинна висилати й завжди висилає всі звідомлення до секретаря відділу. Таксамо, згідно зо статутом, секретар відділу є обовязаний відчитувати на зборах відділу ті всі урядові звідомлення, які він отримує від головної канцелярії. Колиж знайдеться такий секретар відділу, що не відчитує отриманих звідомлень, то такому секретареві не поможе й те, колиб на відозві було зазначено, що її треба прочитати. Бо хто ухиляється від виконання своїх обовязків, то він завжди знайде причину й підставу на те, щоб не виконати наложеного на нього обовязку.

Досі звільнено від передплати „Свободи" 346 неграмотних членів, не вчисляючи тут роджену молодь. Бо число тої молоді, що її звільнено від передплати „Свободи", є далеко більше.

Організатори У. Н. Союзу не побирають ніякої постійної платні. Їх винагорода залежна від того, яке число нових членів вони приєднають.

Предсідник контр. комісії Д. Капітула додає до завваги радного С. Слободяна в справі висилки відозв, що найкраще булоб висилати з головної канцелярії відозву і її копію до відділу, вимагаючи підпису цеї копії всіми урядниками відділу на доказ, що вони її читали, а опісля та копія мала би бути звернена до головної канцелярії.

Заступниця гол. предсідника Марія Малевич: Слідкуючи за рухом членів у поодиноких відділах, я завважила, що від. 291 У. Н. Союзу, який був приєднав поважне число нових членів, опісля стратив з них досить багато. Питаюсь, чи організатор дістав нагороду за тих членів, які по зорганізуванні вже так скоро були суспендовані?

Гол. рек. секретар відповідає, що коли якийсь відділ упродовж короткого часу дістане велике число нових членів, то все треба числити на те, що якась мала частина з них відпаде. Бо новий аплікант допера по упливі якогось часу зживається з організацією, призвичаюється до своїх обовязків та стає певнішим членом. Треба одначе ствердити, що У. Н. Союз не виплатив організаторові від. 291 ніякої нагороди за тих усіх нових членів, що перед роком членства були суспендовані. Тимсамим організація не мала ніякої втрати на цій суспензі.

Радний І. Лисак запитує, чи організаційна поїздка рек. секретаря до Шікаґа й Дітройту була корисна.

Гол. рек. секретар: Я бажав би, щоб кожна моя поїздка була така успішна, якою була власне ця поїздка до Шікаґа й Дітройту. Зазначу, що відділові урядники з тих міст виконали вповні свій обовязок щодо приєднування нових членів у цій останній кампанії. Вони зробили те все, що були приректи на організаційних зборах. І коли ми в кількох минулих місяцях мали прибуток у членах, то до цього прибутку причинились у значній мірі саме відділи з Вестів.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ЕФЕМЕРИДИ.

Ефемериди це такі комахи, що родяться рано, а вечором того самого дня вмірають. Ця назва є старогрецького походження і вона дослівно означає „по однім дні".

Але назва ефемеридів принялася в нинішній міжнародній літературі та журналістиці в переносім значінню. Її уживають на означення всяких організацій, комітетів, партій, газет і видавництв, які скоро виростуть і по коротенькому часі свого існування завмирають. Так немов ті комахи, що народилися рано, а вечором вже згинули. В нашій щоденній мові ми називаємо також такі організації і рухи, що тільки забуяють і скоро пропадають, заяснівши „соломяним вогнем". Бо так, як соломяний вогонь запалає ясним світлом на короткий час, але зараз же погасне, бо пального матеріялу в соломі мало, так само ті організації, чи рухи, скоро заникають, бо брак у них ідеольогічного опалу.

В НАС ТАКИХ ЕФЕМЕРИД БАГАТО.

Таких організацій, що то немов лісові гриби по дощі виростають, але також не живуть довше, як лісовий гриб — є, на жаль, дуже багато. Ось тут виросла якась нова організація, там якийсь комітет, там якийсь відділ організації й т. д. Можнаб тільки радіти з цього. Мовляв, українці такий нарід, що вміє організуватися. Та що з того, коли багато з тих організацій і комітетів це тільки ефемериди, що рано родяться, а вечором вмірають. Це соломяний вогонь, який на хвилю заблисне і погасне. А погаснувши часто полишає за собою попіл і дим, який виїдає очі. Часто така організація, вміраючи, лишає за собою несмак і деморалізацію. Бо всяка невдача викликає в нас самих недовіря до себе і почуття нездатности. Люди питаються, що сталося і махають знеохочено рукою.

СТАЛІ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Коли ми подивимося на організації інших культурних народів, то побачимо, що в них не так. Певно, і там є якийсь відсоток таких організацій, що їх можна порівняти до ефемерид, але відносно їх не багато. Більшість їх організацій це такі, що живуть довго. Чимало вони мають таких, що існують не десятки літ, але навіть цілі століття. Ті організації неraз зі старости пoросли мохом. Але їх основи є з граніту і вони мужньо опираються ріжним суспільним потрясенням, ріжним ідеольогічним наступам інших організацій чи рухів. Вони вже пережили віки і тому дають гарантію, що вони ще в будучому переживуть віки. Під крилами такої організації члени почуваються спокійно, певно, безпечно, немов дитина в обіймах матери. Члени можуть вцілости віддатися тій організації, бо вони знають, що за рік чи два не прийдеться їм покидати її і шукати схоронища десь біля іншої організації. Такі довготревалі організації можуть виховувати сталі, тверді, незмінливі характери. Бо ціла духова атмосфера в такій організації є стала, довготревала, успокоююча.

ЧОМУ ВОНИ СТАЛІ І ДОВГОТРЕВАЛІ?

Та виринає питання, чому одні організації сталі і довготревалі, а другі коротко живучі немов ті ефемериди?

Причина лежить в ідеольогії тої організації. Кожна організація мусить мати виразні завдання перед собою, до яких вона підготовляє фізично, умово і чуттево своїх членів. Цілість тих завдань зветься „ідеольогією". Як довго дана організація знає виразно до чого вона прямує, а її провідники знають виразно, якими способами здобути поставлену ціль, то так довго така організація має потрібний опал, яким може горіти. Як її завдання кінчаться, або до її проводу дісталися такі провідники, що не знають добре якими способами ті завдання осягати, то той духовний опал кінчиться, а організація погасає, як той соломяний вогонь.

ПРИКЛАДИ.

Найкращим прикладом таких довготревалих організацій можуть бути релігійні закони, наприклад закон василіян, езуїтів, францішканів і т. п. Кожний з них знає прекрасно свої завдання в суспільнім житті. Їх головним завданням є закріпляти Христову науку. Вони вщіплюють у своїх вірних певні моральні переконання і засади. Кожний член організації мусить добре визнаватися в тих моральних засадах, а також мусить добре знати, як їх передати іншим. Заки організація допустить такого члена до місійної роботи, вона наперед загартовує його самого і вбиває в нього всі ті засади, які бодай в малій частині він міг би передати іншим.

Подібне діється з іншими організаціями, без огляду на те, чи вони релігійні, економічні, політичні, гуманітарні і т. д. Всі вони мусять знати чого хочуть і мусять мати вироблені методи і способи, як прямувати до того, чого хочуть.

ІДЕОЛЬОҐІЧНІ КЛИЧІ.

Кожна ідеольогія має короткі кличі, в яких є скупчений певний глибший зміст. Ті короткі кличі є потрібні на те, щоб ними захопловати загал, вбивати їх загалові у память. Але, як сказано, ті кличі мусять мати глибший зміст. Кожна організація повинна свою ідеольогію завершувати кличами, а не від них починати і на них кінчити. Короткі кличі це немов наліпка на якійсь посудині, виповненій змістом. Коли якась організація обмежується тільки до загальних кличів, а не говорить точно, що ті кличі означають, то вона подібна до того чоловіка, який наліплює на якісь посудини наліпки, не дбаючи, чи є в них який зміст.

Такі організації, які не мають точної, глибокої, науково розробленої ідеольогії, тільки задоволяються кличами, довго не потревають. Вони звичайно гинуть, як ті ефемериди, проживши короткий час. Бо нарід довго самими короткими кличами задоволятися не буде. Загал поволіше думає від провідників, це правда. Але він таки думає. Зпочатку він буде вповні задоволятися наліпками на посудинах, але далі таки захоче змісту. А не знайшовши його він знеохотиться і покине таку організацію. Вона потахне як соломяний вогонь.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Безжурний. — Це не спогад, бо нема в нім нічого особистого, звязаного з Великоднем. Нема того, що Ви пережили, що сталося. А саме те булоб цікавим. А про природу, весну квіти, радість і любов, нове життя і обнову — було повно в статтях, віршах і фейлетоні.

Л. К., Нюарк, Н. Дж. — Прочитайте собі при нагоді допис К. Багрія в „Народній Волі", а переконаєтеся, що шкода витрачувати час на такі звіти як Ваш про „Віче оборонців". Ваші арґументи слушні, але вони нічого не поможуть. Тих людей і могила не виправить.

ВІДЕНЦІ В БЕРЛІНІ.

Зараз по прилученню Австрії до Німеччини вибралася прогулька з 2,000 австрійців на відвидини до Берліна. Вони парадували з залізничої стації вулицями Берліна.

З українського життя в Америці

КЛІВЛЕНД, О.

Відозва в справі допомоги Українському Культурному Городові.

Українські Злучені Організації міста Клівленду й околиць вислали до більших українських громад листи й образи погрудь Т. Г. Шевченка й Івана Франка з проханням влаштувати в своїх громадах збірки на Український Культурний Город у місті Клівленді.

Може дехто скаже, що це справа клівлендців і „хай вони собі самі будують цей город". Та коли ми ближче приглянемося до тієї справи, то побачимо, що воно не є так. Першзавсе Український Культурний Город" як і культурні городи інших націй, є культурним репрезентантом. У нашім випадку є репрезентантом культури українського народу, а не тільки українців в місті Клівленді. Колиб він мав репрезентувати культуру українців міста Клівленду, то ми ставилиб памятник людям, які найбільше заслужилися для місцевої кольонії на полі культури, а не ставили би памятників Шевченка, Франка, або Володимира Великого. Далі, памятаймо й на те, що кожний з тих творів представляє собою ще й неоцінену мистецьку вартість. Цеж твори славного на цілий світ мистця Олександра Архипенка, якого подивляє ввесь світ як великого артиста.

Багато громад не можуть ставити подібних памятників і городів, бо це потягає за собою величезні кошти. Колиб не держава, яка до кожного вложеного нами в город доляра докладає девять, і колиб не місто, яке присвятило частину парку на ці городи, то ми також не моглиб узятися за це велике діло.

Як бачимо, то справа Українського Культурного Городу не є справою одної громади, чи одної околиці, а справою всіх українців в Америці.

Ми віримо, що громади підуть нам назустріч, складаючи свої, хочби й малі жертви.

Український Культурний Город у Клівленді вже не є мрією, а дійсністю. Погрудя і статуї готові, а тепер приступаємо до викінчення самого городу. Тому поміч є тепер дуже пожадана. Жертви просимо слати на адресу голови Укр. Злуч. Орг.: О. Е. Малицький, 802 Society for Savings Bldg., Cleveland, Ohio.

В. Бльондиненко, прес. реф.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Ювилей „Просвіти".

Заходами обох злучених товариств і укр. прав. церкви відбувся в неділю, 10 квітня ц. р., 70-літній ювилей львівського т-ва „Просвіта". Свято відкрив голова злучених товариств, М. Фук, короткою промовою, в якій пояснив ціль цього свята. Потім виступив церковний хор під управою о. Е. Королишина і відспівав три пісні: „Живи, Україно" „Над рідним берегом" і „Вечір". Потім був реферат, який виголосив ред. М. Хандога. В рефераті бесідник представив цілу історію т-ва „Просвіта". Він згадав про ті часи, коли то ще перед Маркіяном Шашкевичем навіть наші священики в українських церквах виголошували проповіді по польськи. Що наш нарід нині освідомлений національно і знає, хто він є, це в першій мірі велика заслуга „Просвіти". Т-во „Просвіта" було товчком до заснування інших товариств, як „Сільський Господар", Центросоюз, Рідна Школа й інші. Бесідник закликав, щоб ми не тільки святкували ювилеї „Просвіти", але також помагали ширити книжки, видавані „Просвітою".

Дальше забрав слово о. Е. Королишин і говорив, що нам самим також треба просвічатись, а передвсім треба звертати увагу на національне виховання наших дітей. Бесідник говорив, що в кожній хаті повинна бути історія України, Кобзар Шевченка й інші корисні українські книжки. Вкінці бесідник заликав присявних до збірки на „Просвіту". Більшими дарами зложено $24, а дрібними $6. Разом $30.17. Вступ на це свято був вільний і комітет рішив покрити всі кошти зо своєї каси. А всі жертви в сумі $30 вишлеться на призначену ціль.

Як на теперішні тяжкі часи, то та сума на нашу громаду є немала. Крім того наша громада зложила гарні жертви при інших нагодах. За несповна пів року наші товариства і громадяни, що гуртуються при укр. прав. церкві, зложили у формі коляди і ріжних збірок $270.

Треба зазначити, що в нашій громаді є ще одна українська церковна громада, але вона чомусь не проявляє такої діяльности, яку повиннаб

По збірці на ювилею „Просвіти" говорили ще: Іван Гось, Яків Лисяк, пані Марія Малевич, пані Марія Хандогова, М. Скрабут і Іван Новаковський. На закінчення хор відспівав гимн „Ще не вмерла Україна".

Теодор Грицик.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Свято Героїв.

Дня 20 лютого б. р. клівлендська громада величаво святкувала Свято Героїв. Громадянство зійшлося масово віддати честь тіням тих героїв, які не жаліли свого життя і йшли сміло пробивати шлях до волі українського народу. Свято почалося панахидою в церкві св. Петра й Павла, де в оточенню членів відділів ОДВУ, МУН і жіночого відділу стояли на позір.

Концертом проводив голова місцевого відділу ОДВУ, Іван Попович. Вступне слово виголсив о. В. Мереньків. Говорив, що нація без героїв не є гідною називати себе нацією, бо не має вона тих ідеалів, з яких молоде покоління може брати примір, а старше духового корму, якого так багато потребує поневолена нація. Герої для такої нації як Україна являються святощами, які піддержують нас на думці, додають відваги та своїми ділами вказують, як треба любити свій рідний край і рідний нарід. Жити для себе кожний потрапить, але жити для народу дехто тільки потрапить. Промова о. В. Меренькова потрясла кожного присутного до глибини серця.

Дальше співав хор укр. греко-кат. церкви св. Петра й Павла під диригентурою п. Антона Когута. Відспівав він кілька пекрасно оброблених українських пісень.

Деклямація знаної вже молоденької декляматорки Марійки Попович зробила дуже миле враження. Говорила з чуттям, чистою українською мовою.

Запрошений бесідник п. Володимир Буката виголосив головну промову. Появу п. В. Букати присутні повитали рясними оплесками, бо знали його ще малим хлопцем тут у Клівленді. Почав говорити англійською мовою до молоді. Розповів про українське політичне положення перед світовою війною. Казав, що світова війна помогла переродити українську душу, зробити з українця рівноправного чоловіка, який не плаче, як колись плакав, а знає, що йому належиться, йде з затисненим кулаком до державних народів і вломинається рівноправности. Прокинувся той ласкавий „мужик", піднiс похилу голову гордо вгору й почав дивитися сміло наперед себе. Бесідник згадав про Крути, про стрільців та про великі переживання нашого народу. Потім перейшов до теперішних подій і до самих героїв. Говорив з молодечим запалом. Для старших переповів промову по українськи з деякими додатками. Бесіда п. Букати виявила, що маємо в нім одного з чолових молодих оборонців наших прав на американській землі.

До збірки говорив п. Шмагала. Покликувався на попередні бесідників, які пояснили більш докладно терпіння українського народу. Присутні зложили на салі $79.47.

Молоді дівчата з Іст Сайд, в гарних українських костюмах, відспівали кілька пісень. Хор знову відспівав низку пісень. Кінцеве слово забрав іще раз місцевий голова.

Збірки, які переведено в церкві й на святі, вислано до центральної управи ОДВУ.

Жертвували по $1: о. В. Мереньків, О. Буката, Д. Шмагала, Й. Хміль, Ковалець, Н. Страп, М. Мельник, А. Щепко, п-ні Хміль, І. Ільків, С. Котович, Анас. Притуляк, В. Цврчак, Попіль, Т. Бобечко, Д. Стиревський, В. Кокоць, М. Колодій, І. Бзіль, О. Кульчицька, А. Декан, І. Дідун, А. Когут, В. Жук, Г. Силак, М. Гоїк; по 50 ц.: Т. Грицей, М. Олексик, Й. Керик, М. Маковський, Т. Павлина, пані Бзіль, П. Сверида, С. Іванчук, П. Пацула, І. Буран, В. Форемний, М. Когут, С. Пацула, А. Котович, М. Кукіз, І. Пеленьо, М. Писарчик, М. Бурко, С. Мельник, І. Филипів П. Полівчак, М. Кравчук, К. Попович, пані Тимчина, Д. Мицик, П. Перійкова, решта дрібними.

В. Бльондиненко.

ГАРТФОРД, КОНН.

Свято Шевченка.

Заходом усіх місцевих товариств та організацій відбулося дня 10. квітня „Свято Шевченка".

Програму розпочав голова У. Г. А. Клюбу п. Хорнат, отвираючи свято. Хор під управою дяковчителя п. Похмурського відспівав „Заповіт" Шевченка „Живи Україно" і „На смерть". Опісля Василь Дармоць виголосив реферат „Політичний світогляд Шевченка". Бесідник вказав на Шевченка як на батька українського націоналізму, опираючи свої слова на „золотих думках" поета. Далі бесідник згадав про чотири, так характеристичні, заклики Шевченка, які тепер є в нас на часі: Боротьба, Любов, Згода, Наука.

Після реферату Діточа Українська Школа виступила зі своєю програмою, під проводом учениці Катерини Козій. Вище згадана виголосила реферат про життя Шевченка для дітей. Діточа програма складалася зі співів та деклямацій.

Святочну промову виголосив д-р Л. Мишуга. Бесідник згадав про ту епоху, в якій зявився Шевченко в Україні та про те, про що тоді думали провідники українського народу. Казав, що кріпацтво і колишні славні часи України, це були два головні джерела творчости поета. Опісля бесідник спімнув про горячу любов Шевченка до України, про його різкі виступи супроти царя, та його наклинування до всеукраїнської революції. Наступною точкою програми була промова п. Івана Білинського, в якій прелеґент, згадавши про політичне заслання Шевченка, навів низку фактів з життя політичних вязнів по ворожих тюрмах, які йдучи за прикладом поета, ставили інтерес Нації вище власного життя. При кінці, згадавши про страшні відносини в яких вони проживають, закликав зібраних до зложення жертв на політичних вязнів. Переповаджена збірка принесла $38.57. Відтак хор відспівав „Заповіт" Шевченка і „Думи мої Думи". Кінцеве слово виголосив п. Хорнат. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

Назагал свято випало дуже добре. Хор як слід вивязався із свого завдання, як рівнож діти зо своєї діточої програми. Діточий реферат Катерини Козій був великою несподіванкою для зібраних. Знаменита інтерпретація слів і свобода рухів вповні виказали великий талант, який здався би ширше розвинути. Реферат п. В. Дармоця був старанно опрацьований і вміло виголошений. У бесідника проявляється горячий темперамент, так знаменний у студентської молоді на З.У.З., та хист до красомовства. Д-р Мишуга дав нам у своїй промові жмут цінностей, які вивлялись у Шевченка. Промова була переплітана історичними подіями, що промовляли до розуму і серця. Промова п. І. Білинського, виголошена з повним драматизмом, зробила на присутніх сильне враження, яке ніколи не дасться забути. Це одна довга картина з життя молодих націоналістів по ворожих тюрмах.

Жертви зложили: по 1 дол.: д-р Мишуга, П. Курко, Павл. Солецька, М. Лехіцька, Й. Пагиняк, М. Чикало, М. Андрусяк, Д. Гринчук, П. Драпяк, П. Локоть, К. Ярошевич, М. Курдина, П. Пшедзімірський, П. Косар. По $2: Н.Н. Решта дрібними. Чистий дохід вислано до центральної управи ОДВУ на політичних вязнів.

М-шович.

Коли людина сама стоїть високо, а інші не можуть дістатися до неї, то як не хоче сама остатися, мусить сама до них зійти. **(Шопенгауер).**

Люди нелегко пізнають себе взаїмно, навіть при найкращій охоті, а крім того долучується все зла воля, яка все псує. **(Гете).**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФОРЕСТ ГИЛС, Н. Й.

Писанка на Рідну Школу.

Гром. Н. і М. Гайворонські зложили замісць святочних желань $5 як писанку на Рідну Школу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На просвітні цілі Лемківщини.

Від. 2 О. О. Л. в Елізабеті в часі коляди зібрав жертви на просвітні цілі Лемківщини. Колядою занялись Іван Галущак, Тимко Щерба, Василь Ваняк, Іван Семко, Андрій Смит. Зложили: В. Левчик $3; по $2: А. Смит, І. Галущак, о. Й. Чаплинський, С. Задорецький; по $1: В. Ваняк, Т. Щерба, Т. Федот (мол.), В. Ґреґа, М. Фецула, М. Сухорський, А. Олекса, К. Качуряк, О. Носінка, А. Поливчак, Г. Нолепа, М. Процак, М. Ядловський, Т. Луняк, Р. Клечко, Р. Слободян, С. Дончак, Н. Марич, Г. Яблонський, Магдалина Куцмида, Я. Красновський, Я. Лещак, А. Полянський, Ю. Бойко, Н. Ґаліпович; решта дрібними. Разом $44. З забави в жовтні 1937 р. чистого доходу було $62.15. В касі було $6.60. Разом усього $112.75. З того на просвітні цілі Лемківщини вислано до головної управи О. О. Л. $44 з призначенням $20 для Олекси Галущака, котрий є на вигнанні в Уругваю; на Народній Дім у селі Поляни Суровичні, пов. Сянік, $15; на Народній Дім у селі Полонно, пов. Сянік, $15. На оба Народні Доми гроші передано місцевим комітетам. Тепер пересилаємо через Обєднання $10 на пресовий фонд часопису „Лемко" у Львові. В касі ще остається $28.75.

Тому, що ворожа влада робить великі перешкоди в заснуванні українських читалень і Народніх Домів, а також тому, що мала свідомість серед наших людей є причиною, що наші люди відносно мало читають українські книжки й ґазети, наш відділ ухвалив на зборах, що кожний член має зібрати відомості про своє рідне село в старім краю: чи в ньому вже є читальня і як вона розвивається. Коли є читальня, то наш відділ звідсіля буде їй надсилати книжки, а також передплачувати ріжні українські часописи. А коли нема, то треба бодай зібрати назвища тих наших селян, які вміють писати і їм також переплачувати часописи та висилати книжки, що цікавилиб їх, себто книжки про господарство, годівлю худоби, дробу як закладати кооперативи. При тім усім ті книжки усвідомлювалиб їх у національних справах та говорилиб їм, хто вони є. Бо українці на Лемківщині з браку української літератури є загрожені ріжною московською агітацією, білою чи червоною. Освідомляючи ось так наших лемків в українському дусі, ми тим зробимо велику культурну і національну місію в тій частині української землі. Таку поміч ми зможемо дійсно назвати „обороною Лемківщини".

Михайло Сухорський.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З гостини на народну ціль.

В суботу, 19 березня ц. р., відбулася гостина в честь п. Теодора Свитуна, який по довголітніх трудах отримав американське громадянство. На гостину зійшлось поважне число його приятелів. В часі гостини приявні гості зложили на визвольну боротьбу $23. Про здобуття громадянства п. Свистуном американська преса подала ширшу вістку.

М. Ворончак.

БОСТОН, МАСС.

На поміч Тов. „Сокіл" в Зборові.

Серед українських іміґрантів в Америці завівся такий гарний звичай, що вони помагають матеріяльно ріжним інституціям в рідних селах, з яких вийшли, а передівсім помагають будовам Народніх Домів. Внаслідок тої помочі сотки українських сіл побудували свої Народні Доми, в яких наші брати скупчують і розвивають своє громадське життя.

І ми, виходці зборівського повіту, поступили так само. Гром. Н. Галатин дістав зі свойого рідного міста Зборова прохання помочі Товариству „Сокіл". В тій цили разом з іншими громадянами з того повіту, створив він комітет помочі. В той комітет увійшли крім нього П. Боднар і Н. Давискиба.

Н. Галатин дав від себе дуже добрий приклад. Він на згадану ціль жертвував гарне дзеркальце власної роботи, з котрого прийшло $25. Крім того дав готівкою $10. Д. Кульма також жертвував $10. По $1: П. Боднар, П. Мороз, Д. Сілінський, К. Сідзінський, А. Роговська. Враз з дрібними датками зібрано $52, котрі переслано на вище згадану ціль.

Можна тут додати, що гром. Галатин, який любить музику, зумів зорганізувати при укр. прав. церкві орхестру зі самих молодих, роджених тут хлопців і дівчат. Більша половина з них є членами У. Н. Союзу. Також гром. Галатин є старий і активний Союзовець, який ніколи не відмовляється від ніякої народньої роботи. Та орхестра, хоч існує короткий час, то проте вже так підготована, що бере участь у ріжних виступах.

П. Мороз.

НЮ ЙОРК, С. Й.

Коляда на визвольну боротьбу.

Одинацятий відділ ОДВУ в Ню Йорку ходив колядувати на визвольну боротьбу. Перша група: Я. Гутак, Л. Фединяк, В. Семенишин, І. Кобан. Зложили по $3: С. Повлик, В. Вислоцький, І. Кобан; по $2: В. Ґлют, В. Миронюк, Д. Гутак, Л. Фединяк, В. Федорко, М. Лоя, П. Слободян, Я. Гутак В. Семенишин, К. Миронюк; по $1: Й. Кальброн, Н. Вітковнч, Д. Ґураль, Н. Фединяк, П. Зятик, С. Сокман, гр. Пастух, П. Задорожний, П. Свистун Е. Александер, І. Фединяк, С. Мельник, І. Франко, В. Борчак; по 50 ц.: І. Дацьо, Я Рід.

На святочній забаві в гр. Фуриків зібрав Василь Беднарчик. Зложили по $1: В. Беднарчик, В. Фурик, Т. Фурик, А. Фурик, гр. Латнер. Петро Свистун передав збірку $5. Разом $53.

Друга група. Колядували: С. Франко, М. Мельник, В. Хоміцький, Р. Красновська, А. Яцишин. Зложили: С. Ковбаснюк $5; по $2: П. Стасюк, В. Брилінський, Н. Гладун, С. Мельник, П. Задорецький, М. Клос, Солтис; по $1: М. Сербинський, М. Близнак, В. Федорик, П. Дракоф, Бражник, С. Луців, В. Вишньовський, В. Березовський, Ф. Ґарфінкель, Д. Дишук, М. Жук, Я. Корнат, Ю. Ярема, М. Ляхович, І. Бунько, Д. Павлик, В. Макарчук, Г. Калинович, Р. Красновська, Ю. Кокура, І. Петраш, В. Борак, А. Борак, С. Франко; по 50 ц.: В. Босий, О. Курчій, пані Ґолда і Н. Н. 75 ц. Разом $45.25.

Третя група. Колядували: П. Свинчак, Я. Пшик, Й. Соболь, П. Гнатів, Я. Удич. Зложили по $2: Я. Пшик, Й. Соболь; по $1: П. Свинчак, В. Федорик, П. Боровський, І. Бісьола, І. Доскоч, І. Солтис, Ф. Стефанів, І. Лотоцький, І. Лисечко, І. Бабинець, Я. Удич, М. Мельник; по 50 ц.: А. Вісякий, І. Собков, Вітович; Й. Островський 30 ц.; І. Соткар 25 ц. Разом $18.05.

Четверта ґрупа. Колядували: А. Яцишин, М. Яцишин, А. Шуган, С. Кушала. Зложили: А. Сухоцька $3; І. Понічковський $2; по $1: А. Яцишин, М. Яцишин, А. Садівник, А. Шуган, С. Кушала, С. Хоміцький, А. Антонович, А. Семанчук. Разом $13.

Загальна сума з коляди $129.30.

Члени 11 від. ОДВУ зложили на визвольну боротьбу по $2: Й. Соболь, П. Стахів; по $1: Т. Найдин, К. Боднарчук, С. Грабовський, І. Кобан, Я. Пшик, М. Яцишин, А. Яцишин, Й. Чепіль, К. Чепіль, С. Мельсик (ст.), В. Ґельнер. З пушки Анна Шуган $1.48. Разом $16.48.

Загальна сума на визвольну боротьбу $145.78. Вислано через Обєднання.

Добрий син.

— Славчику, ти не йдеш нині бавитися надвір?

— Ні, мамусю, я мушу сьогодні помагати таткові при моїх задачах.

ВІДДИХАЙ НОСОМ!

Знана для лікарів річ, що дуже багато людей віддихають неправильно й таким чином частенько приносять шкоду свому здоровлю. Не беремо тут під увагу тих усіх нещасних, т. зв. інвалідів віддихання, що їм ріжнородні недуги й деформації носової ямини затамували природній віддиховий шлях і вони з конечности віддихають устами, але хочемо зайнятися тими численними здоровими людьми, що з несвідомости, або недбальства забувають про те, що до віддихання призначений передусім ніс — і вдихають повітря крізь уста, щоправда ближчим, але шкідливим шляхом.

Щоб точно зрозуміти ролю, що її відграє ніс у процесі віддихання людини, слід познайомитися трохи з його будовою та природніми функціями.

Вся поверхня обох симетричних носових ямин вистелена пухкою слизницею, що заходить у всі щілини й покриває всі носові конхи (мушлі). Ця носова слизниця має своє окреме призначення приготовлювати втягнене ніздрями повітря до дальшої його мандрівки віддиховими шляхами. Передусім очищує вона повітря від пороху та всіх нечистих домішок, що задержуються на слизниці носа, неначе на якому фільтрі, крім того неначе справний кальорифер огріває вона те повітря до температури організму. І так очищене та огріте повітря мандрує аж до легенів і нема страху, щоб воно їм зашкодило.

Та в носі маємо ще один важливий орґан, — змисл запаху, — що в пору сиґналізує нам небезпеку й остерігає перед шкідливими домішками повітря.

На тій основі легко зрозуміти, скільки шкоди можна собі наробити, коли при звичайному віддиханні поминаємо цей природній фільтер і контрольну стацію, що ними являється ніс.

Коли вдихаємо повітря устами, всі шкідливі чинники, що про них ми згадали, а саме: порох, невідповідна температура повітря й т. і. задразнюють горлянку, дишицю й легені, роблять їх менш відпорними й частенько є причиною всяких простуд, катарів і т. п.

Дуже часто виступають у людей хоробові перешкоди для віддихання носом. Ще пів біди, коли це звичайний нежит носа, який хутко проминає й усе вертається знову до норми.

Та нещастя, коли такі перешкоди тривають довше — й як наслідок викликують проволочні зміни в дальших, долішніх відтинках віддихового каналу. І тоді незалежно від того, що саме дає перешкоду в носі — чи це гіпертрофія (переріст) носових конх, чи скривлення носової перегороди, чи переріст третього міґдалика — одержуємо образ людини, що постійно віддихає устами. В неї постійно, а передусім уночі, відчинений рот, не відступає її катар і „зафлеґмлення". За тим іде ціла низка дуже прикрих обявів і комплікацій, що інколи не тільки фізично, але й психічно заломлюють людину.

Є засада, що всі перешкоди в віддиханні носом треба хутко усувати й не допустити до занедбань. Коли неувагу для тих справ у старших людей можна назвати недбальством, то така недбалість у дітей є просто гріх.

Бож дуже часто від такого дрібного долягання у дітей, що ним є переріст третього міґдалика, — який легко операцією усунути, — приходить до важких забурень усього орґанізму, що погано відбиваються на останньому, який саме росте та розвивається.

Бліда, апатична дитина з западеним огруддям і деяким загамованням психічного розвою, постійний предмет скарг і невдоволення вчителів, — це звичайний наслідок несвідомости, або недбальства батьків.

Автім така дитина рідко ходить до школи. Часті катари та „простуди", або запалення вуха не дозволяють на правильну науку.

Люди в постійно затканим носом — це дуже нещасні одиниці, прикрі для себе й окруження.

Всякі недуги носа треба енергійно та хутко лікувати, щоб не проволікати справи. Навіть застарілі справи можна ще довести до поправи, хоч здеґенерованої слизниці вже не направиш.

Здорова людина, що бажає заховати своє здоровля та радість життя, мусить завжди памятати гасло: „Віддихай носом!"

Знаменитий лік.

— Знаєш, д-р Мішанинка є знаменитим лікарем. За нецілий тиждень вилікував він панію Стрибунцеву з нервової недуги.

— Як він міг її так швидко вилікувати?

— Не знаєш? То я тобі скажу: він заявив їй, що нервова недуга є першим обявом старости.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З СЕЛА ПОЛЯНИ СУРОВИЧНІ, ПОВІТ СЯНІК.

Ми, нижче підписаний Комітет Будови Народнього Дому в Полянах Суровичних, відзиваємось до Вас з далеких, може й забутих Вами околиць. Відзиваємось до Вас, як до своїх братів, хоч може й не рідних, однак братів по крови й кости, братів-членів одної спільної української родини.

Коли ця відозва пробється крізь так далекі простори, крізь широке море, та опиниться між Вами, Дорогі Родимці, прийміть її як відозву своїх братів, краянів зпід зеленоверхого Бескида, з цеї так далеко на захід висуненої України.

Дорогі Родимці! Тому пару літ заснували ми в нашому селі читальню „Просвіта". Наразі, задля браку власної домівки, примістили ми її в домі місцевого дяка. Та від самого початку томила нас гадка про будову своєї власної домівки, в якій можна булоб розвинути справжнє просвітне життя. З причини кризи не могли ми самі взятись до цього діла, і тому віднеслись з проханням о поміч до наших односельчан в Америці. Відозва наша знайшла свій відгук, бо засновано в Елизабет, Н. Дж., комітет, який взявся енерґічно до праці та переслав нам $270 на будову цеї домівки. По одержанні цього дару взялись ми негайно до будови дому та допровадили його вже під дах, критий дахівкою.

На докінчення потрібно нам ще багато готівки, якої ми самі не годні роздобути. Тому звертаємось до Вас, Дорогі Родимці, з горячою просьбою допомогти нам у завершенні діла.

Віримо, що всім щирим, свідомим українцям лежить глибоко на серці добро свойого народу, що всі розуміють та підтверджують ділами слова нашого ґенія Шевченка: „Обнімітеж, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати". Тому не сумніваємось, що подасьте нам помічну руку.

Знайте, Дорогі Родимці, що Ваша лепта, хочби найменша, причиниться до розбудови великого діла, бо збудить з віковічного сну прибитий горем та віковою неволею народ.

Імена жертводавців будуть записані золотими буквами в нашій пропамятній книзі, а будучі покоління будуть з вдячністю згадувати Вас.

В надії, що Ви не відмовите нам своєї помочі, пересилаємо Вам щирий братерський привіт та українське гаразд.

Комітет Будови.

БАЛЬОНИК ЩАСТЯ.

В Парижі відбулося перед кількома днями весілля багатого власника корабельного підприємства з продавачкою у великім маґазині. Історія цього подружжя незвичайно романтична.

Марселіна Х. залишилася сиротою зо своєю восьмилітньою сестричкою. Вона дістала місце продавачки у згаданому вже маґазині і ледви повязувала кінці, щоб забезпечити сяк-так існування собі і сестрі. Якось одного дня сказала вона жартом до своєї сестри таке:

— Якби я зустріла якогось багатого чоловіка, якого полюбилаб, нам жилосяб тоді куди краще, як тепер.

Ці слова запали глибоко в душу молоденької дівчинки. Коли одного дня Марселіна принесла при нагоді з маґазину повітряний бальоник, дівчинка написала своїм дитячим письмом ось-таку записку:

„Моя сестра Марселіна дуже гарна й добра дівчина. Вона хоче вийти замуж за багатого чоловіка, якого моглаб полюбити, і вона працює у великому маґазині при такій і такій вулиці". І тут подала вона назву фірми.

Цю записку привязала вона до бальоника і пустила в повітря. Випадок так хотів, що бальоник упав на площу Згоди, просто під ноги власника багатого корабельного підприємства, який приїхав за справами до Парижа.

Цей дитячий лист зробив на нього величезне враження. Він, людина забобонна, вірив у призначення долі і, просто з площі Згоди пішов під подану адресу, де містився маґазин, у якому працювала Марселіна. Він познайомився з нею, не кажучи їй ні словенка про знайдений лист і бальончик. Знайомство перетворилося згодом у любов і саме тепер відбулось у Парижі вінчання молодої пари, якої сватом був звичайнісінький кольоровий повітряний бальончик.

Пех.

— Я знайшов учора в трамваю 20-злотовий банкнот. На мій запит, хто загубив ці гроші, ніхто не зголосився і я тоді поділився грішми з кондуктором.

— О, то ти мав учора щасливий день!

— На жаль, ні... Бо коли я вернувся додому, запримітив, що то я сам загубив був той банкнот.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (140)

Тепер білі жінки під ескортою вертали назад довгими коритарами до палати Кавандаванди. Коли вони увійшли до середини, вони застали його, як він лежав на софці покритий шкірами леопардів. Побачивши їх він легко піднявся і по хвилі їдко заговорив: „То ти думала, що ти зможеш від мене втекти, га?" Видно було, що ті слова звернені до Джейн.

Злобна усмішка викривила його обличчя, коли він продовжав: „То ти хотіла втекти від мене враз з Оґдлім. Оґдлі був дурень, коли він думав, що він зможе взагалі зробити щось таке, чого я не хочу. Кавандаванда знає все, що діється довкруги", промовив він зарозуміло. „Що я зробив? Я заставив засідку в тунелю. А тепер ви всі знов ось тут".

Він зупинився на хвилю немов хотів налюбуватися своїми словами і враженням, яке вони викликали в білих жінок. Далі він вказав рукою на Анету і приказав сторожам: „Заберіть її і припильнуйте, щоб вона щераз не пробувала втікати. А цю другу залишіть ось тут зі мною. Я маю дещо з нею поговорити і дещо випитати..."

Анета, коли її виводили, кинула в бік Джейн розпучливий погляд. Це перший раз, від коли Анета її знала, Джейн не дала їй своїм поглядом ніякої надії на рятунок. Обличчя відважної Джейн не дало їй своїм поглядом ніякої надії на рятунок. Обличчя відважної Джейн було тепер цілком сумне і безнадійне. Вона тільки коротко сказала: „Бувай здорова, на віки, Ането!" Це було все і воно звучало трагічно.